

سوالات مهم تاریخ معاصر

درس اول سوال ۷ سوال ۱۴ سوال ۱۹ سوال ۲۵ سوال ۲۶	درس دوم سوال ۲ سوال ۶ سوال ۱۸	درس سوم سوال ۳ سوال ۱۰ سوال ۱۳	درس چهارم سوال ۱۲ سوال ۱۸ سوال ۱۹	درس پنجم سوال ۳ سوال ۱۱ سوال ۱۳
درس ششم سوال ۱۸ سوال ۲۵	درس هفتم سوال ۱	درس هشتم سوال ۸ سوال ۹	درس نهم سوال ۱ سوال ۳ سوال ۴ سوال ۷	درس دهم سوال ۴
درس یازدهم سوال ۸	درس دوازدهم سوال ۷	درس سیزدهم سوال ۶ سوال ۱۶	درس چهاردهم سوال ۱ سوال ۶ سوال ۷	درس پانزدهم سوال ۹ سوال ۱۰ سوال ۱۱
درس شانزدهم سوال ۶ سوال ۷ سوال ۸	درس هفدهم سوال ۳ سوال ۹	درس هجدهم سوال ۷	درس نوزدهم سوال ۸ سوال ۱۸	درس بیستم سوال ۷ سوال ۱۱
درس بیست و یکم سوال ۱۱	درس بیست و دوم سوال ۲ سوال ۵	درس بیست و سوم سوال ۲ سوال ۶ سوال ۷	درس بیست و چهارم سوال ۹ سوال ۱۲	درس بیست و پنجم سوال ۳ سوال ۷ سوال ۱۰ سوال ۱۱ سوال ۱۲ سوال ۱۳

جزوه کمک آموزشی

مدرسه راه دور صبا

درس تاریخ معاصر

رشته های کاردانش - علوم تجربی - ریاضی فیزیک

این جزوه صرفاً جهت آشنایی شما عزیزان با نمونه سوالات امتحانی است

و منبع اصلی امتحان کتاب درسی می باشد.

مجموعه سوالات تشریحی تاریخ معاصر ایران

پایه یازدهم (کلیه رشته ها)

دوره دوم متوسطه

تهیه کننده : فرانک امانی

سال تحصیلی 1401-1400

درس اول

1. ایل قاجار از چه قومی بودند، چه زمانی وارد ایران شدند و چگونه وارد عرصه سیاسی ایران شدند؟ از ترکمانان بود و در زمان مغولان به ایران کوچ کرد. به هنگام تشکیل سلسله صفوی توسط شاه اسماعیل، در شمار ایل هایی بود که به یاری او پرداخت و بعدها در جرگه قزلباش ها درآمد.
2. چرا نادرشاه با قاجارها میانه خوبی نداشت؟ زیرا آنان مدافع حکومت صفوی بودند.
3. آخرین فرمانروای زند که بود؟ لطفعلی خان.
4. چه کسی حکومت قاجار را بنا نهاد و کدام شهر را به پایتختی برگزید؟ آقامحمد خان - تهران.
5. علل شروع جنگ های دور اول ایران و روس چه بود؟ تصرف قفقاز توسط روسیه.
6. جنگ های دوره اول و دوم ایران و روس منجر به امضای چه قراردادهایی شد؟ گلستان - ترکمانچای.
7. مفاد قرارداد گلستان چه بود؟ 1- ایالات داغستان و گرجستان و شهرهای باکو، دربند، شکی، شروان، قره باغ، گنجه، موقان و قسمت بالای طالش به روسیه واگذار شد. 2- حق کشتی رانی ایران در دریای خزر سلب شد. 3- روسیه نیابت سلطنت عباس میرزا را در ایران به رسمیت شناخت و رساندن او را به سلطنت تعهد کرد.
8. فتوای جهاد علیه روس ها (پس از جنگ های دور اول) توسط چه کسانی صادر شد؟ توسط آیت الله شیخ جعفر نجفی کاشف الغطا و آیت الله مجاهد و ملا احمد نراقی.
9. علت شکست ایران در جنگ های دوره اول چه بود؟ 1- ضعف و غفلت فتحعلی شاه و دربار 2- خیانت انگلستان به ایران.
10. چه عواملی باعث بروز جنگ های دوره دوم ایران و روسیه شد؟ 1- بد رفتاری روس ها با ساکنان ولایت هایی که طبق قرارداد گلستان به آن کشور واگذار شده بود، موجب نارضایتی این مردم شد و آنان به دادخواهی پرداختند. 2- قرارداد گلستان در مورد تعیین خط مرزی بین ایران و روسیه مبهم بود و این مساله موجب دست درازی روسیه به خاک ایران از جمله اراضی اطراف ایران و آذربایجان شد.
11. مفاد قرارداد ترکمانچای چه بود؟ 1- علاوه بر سرزمین هایی که در قرارداد گلستان به روس ها واگذار شده بود، ایروان، نخجوان و بخشی از دشت مغان از ایران جدا شد. 2- ایران متعهد به پرداخت پنج میلیون تومان به روسیه شد. 3- برقراری کاپیتولاسیون (قضاوت کنسولی) برای ایران تحمیل شد.
12. بر اساس کاپیتولاسیون اتباع دولت روسیه در ایران از چه حقی برخوردار شدند؟ به موجب آن هرگاه اتباع روسی مقیم ایران مرتکب جرمی شوند دادگاه های ایران حق رسیدگی نداشته باشند بلکه مراجع قضایی دولت روسیه به آن رسیدگی کنند.
13. علت توجه ناپلئون به ایران در دوره ی قاجاریه چه بود؟ ناپلئون بناپارت، که از حمله ی مستقیم به انگلستان ناتوان بود، قصد داشت با تصرف مستعمره های انگلیس، این کشور را شکست دهد. مهم ترین مستعمره ی انگلیس، هندوستان بود؛ که دسترسی به آن، از راه ایران امکان پذیر بود.
14. قرارداد فین کشتاین بین کدام دولت ها بسته شد؟ بین ایران و فرانسه.
15. چرا ناپلئون قرارداد فین کشتاین را با ایران بست؟ چون ناپلئون قصد داشت مستعمرات انگلستان را تصرف کند و مهمترین مستعمره انگلیس، هندوستان بود و راه دسترسی به آن نیز ایران بود، قرارداد فین کشتاین را با ایران امضا کرد.

16. هرکدام از دو دولت فرانسه و ایران براساس معاهده‌ی فین کن اشتاین چه تعهداتی داشتند؟ براساس این قرارداد فرانسه متعهد شد در جنگ با روسیه به ایران کمک کند و در مقابل آن، ایران برای حمله به متصرفات انگلستان درهند، با افغان‌ها و قبایل هرات و قندهار متحد شود و به انگلستان اعلان جنگ دهد. در صورت تصمیم ناپلئون برای لشکرکشی به هندوستان، به لشکر او اجازه عبور از راه ایران داده شود.
17. قرارداد تیلست بین کدام دولت‌ها بسته شد؟ فرانسه و روسیه.
18. قرارداد مجمل بین کدام دولت‌ها بسته شد و موضوع آن چه بود؟ دولت ایران با انگلستان. به موجب این قرارداد، انگلستان تعهد کرد، هرگاه دولت‌های اروپایی به ایران حمله کنند، نیروی نظامی در اختیار ایران قرار دهد و یا در عوض آن به دولت ایران کمک مالی کند.
19. قرارداد مفصل بین کدام دولت‌ها بسته شد؟ ایران و انگلستان.
20. تعهدات ایران به انگلستان در قرارداد مفصل را بنویسید؟ 1- قبول حکمیت نماینده انگلیس در اختلافات مرزی با روسیه 2- خودداری از بستن قرارداد با روسیه و با هر دولت سومی که دشمن انگلستان باشد 3- از کشورهایی که با انگلستان روابط دوستانه ندارند، برای آموزش سپاه ایران افراد نظامی استخدام نکند.
21. تعهدات انگلستان به ایران در قرارداد مفصل را بنویسید؟ 1- اگر دولت ثالثی به خاک ایران تعرض کند، انگلستان در صورت امکان از کمک به ایران خودداری نکند. 2- انگلستان از کمک به سرکشان و شاهزادگانی که علیه تاج و تخت پادشاه قاجار قیام کنند، خودداری کند.
22. علت حمله‌ی ایران به هرات در دوره‌ی فتحعلی شاه چه بود؟ کامران میرزا، با تحریک انگلیس‌ها علیه حکومت مرکزی ایران شورش کرده بود، و حتی گاهی به مناطق دیگر ایران دست اندازی می‌کرد.
2. چرا روس‌ها ایران را در حمله به هرات تشویق می‌کردند؟ چون از یک سو با انگلستان رقابت داشتند و به خطر افتادن مستعمره‌های انگلیس را در هند به مصلحت خود می‌دانستند و از سوی دیگر، مشغول شدن ایران را در جنگ هرات، مایه فراموشی ایالت‌های از دست رفته شمالی توسط دولت ایران می‌دانستند.
2. علت اختلافات ایران و عثمانی در دوره محمد شاه قاجار چه بود؟ اختلافات مرزی.
25. نماینده ایران در قرارداد ارزنه الروم که بود؟ محمد تقی خان فراهانی (امیر کبیر).
26. مفاد قرارداد دوم ارزنه الروم چه بود؟ به موجب این قرارداد ایران از ادعاهای خود درباره بعضی مناطق از جمله سلیمانیه دست برداشت. در مقابل، دولت عثمانی حاکمیت ایران بر خرمشهر و ساحل چپ اروندرود و کشتی‌رانی در این رودخانه را به رسمیت شناخت. و متعهد شد از آزار و اذیت زائران ایرانی عتبات عالیات جلوگیری کند. و تسهیلات لازم برای بازرگانان ایران را در آن سرزمین فراهم سازد.
27. نتایج و عبرت‌های دو جنگ ایران و روس را بنویسید؟ 1- بی‌اعتمادی کامل به اروپاییان و اینکه آنها به هیچ وجه به قول خود پایبند نیستند و فقط به منافع خود می‌اندیشند 2- در مبارزه با یک قدرت خارجی نباید به قدرت دیگر اتکای جدی کرد 3- با شکست اقتصادی، سیاسی و نظامی ایران که نتیجه روحیه خودباختگی در حاکمان بود، بستر برای ورود مبلغین غربی و نفوذ فرهنگی در ایران ایجاد شد 4- مذاکراتی که طی این دو جنگ انجام شد، برای سرگرم کردن ایرانیان و تأمین منافع دولت‌های استعمارگر بود.

درس دوم

1. دوران حکومت ناصرالدین شاه با کدام موضوعات شناخته می‌شود؟ 1- قتل صدراعظم دانشمند و ایران دوست، میرزا تقی خان امیرکبیر به تحریک فاسدان و بدخواهانی که منافعیشان به خطر افتاده بود 2- آشنایی تدریجی گروهی از ایرانیان با پیشرفت‌های اروپائیان 3- واگذاری امتیازات اقتصادی و فرهنگی به بیگانگان، نظیر امتیاز روتر، امتیاز لاتاری، امتیاز خرید و فروش تنباکو (تالبوت).
2. اقدامات امیرکبیر را بنویسید. 1- لغو لقب‌های دراز و بی‌معنی و اکتفا به کلمه جناب، حتی نسبت به مقام صدارت 2- منع رشوه خواری و برقراری حقوق ثابت برای ماموران دولتی 3- فرستادن شاگردانی به اروپا برای کسب مهارت‌ها و دانش‌های جدید 4- استخدام استادان خارجی به ویژه از کشورهای غیر از انگلیس و روسیه 5- ترجمه کتاب، نشر روزنامه 6- تأسیس مدرسه عالی در تهران و ارائه طرح مدرسه دارالفنون که پس از برکناری او آغاز به کار کرد 7- جلوگیری از دخالت نمایندگان خارجی در امور داخلی ایران 8- دفع فتنه سالار در خراسان و فرقه بابیه 9- تقویت ارتش ملی 10- تلاش در جهت استقلال اقتصادی و توسعه صنعتی کشور. (سه مورد کافی است)
3. چرا کشورهای اروپایی در کشورهای دیگر نفوذ می‌کردند؟ کشورهای اروپایی که در نتیجه انقلاب صنعتی به رشد و شکوفایی اقتصادی رسیده بودند، نیاز به بازارهای مصرف و مواد اولیه ارزان داشتند.
4. واگذاری امتیازات به دولت‌های استعماری از زمان چه کسی و به چه دلیل در دوره‌ی قاجاریه آغاز شد؟ ناصرالدین شاه - برای تأمین مخارج مسافرت‌ها و خوش گذرانی آنان.
5. عاملان اصلی واگذاری امتیاز روتر و امتیاز لاتاری به دولت استعماری انگلیس چه کسانی بودند؟ میرزا حسین خان سپهسالار (روتر) و میرزا ملکم

6. براساس قراردادی که با رویتر بسته شد، چه امتیازاتی به این شخص داده شد؟ حق احداث راه آهن و تراموا (قطار شهری)، بهره برداری از کلیه معادن و منابع ایران به غیر از سنگ های قیمتی، بهره برداری از جنگل ها، احداث قنات ها و کانال های آبیاری به مدت 70 سال و اداره گمرک و حق صدور محصولات انگلیسی به ایران به مدت 25 سال به رویتر واگذار شد. رویتر در برابر آن، دویست هزار لیره به صورت وام برای تامین هزینه سفر ناصرالدین شاه به اروپا پرداخت کرد.
7. مخالفان قرارداد رویتر را نام ببرید. 1- مخالف خارجی (روسیه) 2- مخالف داخلی (آیت الله حاج ملاعلی کنی).
8. چرا حاج ملاعلی کنی با میرزا حسین خان سپهسالار مخالف بود؟ زیرا سپهسالار آشکارا تقلید از قوانین، اصول زندگی و مدنیت غربی را در پیش گرفته بود و ناصرالدین شاه را به اجرای سیاست های خود ترغیب می کرد.
9. نتیجه مخالفت ها با قرارداد رویتر چه بود؟ ناصرالدین شاه قرارداد رویتر را لغو و میرزا حسین خان سپهسالار را از صدارت برکنار کرد.
10. رویتر پس از لغو قرارداد، برای جبران آن چه کرد؟ امتیاز بانک شاهنشاهی را به مدت 60 سال به دست آورد.
11. امتیازات تازی چه بود و به چه کسی واگذار شد؟ امتیاز تاسیس قمارخانه به میرزا ملکم خان (ناظم الدوله).
12. قرارداد تالبوت چه بود؟ انحصار خرید و فروش توتون و تنباکو در داخل و خارج ایران به مدت 50 سال به یک انگلیسی به نام تالبوت واگذار شد.
13. امتیاز توتون و تنباکو با چه شرایطی به تالبوت واگذار شد؟ آن را با امتیازی که دولت عثمانی به یک شرکت خارجی واگذار کرده بود، مقایسه کنید؟ ناصرالدین شاه این امتیاز را در برابر دریافت 15000 لیره و یک چهارم سود سالانه به تالبوت واگذار کرد. در حالی که دولت عثمانی، با وجودی که از محصول توتون و تنباکو کمیتری برخوردار بود، این امتیاز را برابر دریافت سالانه هفتصد هزار لیره، به یک کمپانی خارجی واگذار کرده بود.
14. علت مخالفت مردم با قرارداد تالبوت چه بود؟ چون مردم ایران دیدند محصول توتون و تنباکو ی خود را باید به قیمت کمی به بیگانه بفروشتند و برای مصرف داخلی دوباره آن را به قیمت گزافی بخرند به قیام و اعتراض به این قرارداد پرداختند.
15. در مخالفت با قرارداد تالبوت چه کسانی و در کدام شهرها رهبری نهضت را بر عهده گرفتند؟ آیت الله آقا نجفی اصفهانی در اصفهان، آیت الله سید علی اکبر فال اسیری در شیراز، آیت الله میرزا حسن آشتیانی و آیت الله شیخ فضل الله نوری در تهران و آیت الله میرزا جواد آقا مجتهد تبریزی در تبریز.
16. چه کسی فتوای تحریم توتون و تنباکو را صادر کرد و نتیجه صدور فتوای تحریم تنباکو چه بود؟ میرزا حسن شیرازی (میرزای شیرازی). صدور این حکم سبب شد که ناصرالدین شاه ناچار به تسلیم شد و ابتدا امتیاز داخلی و سپس امتیاز خارجی را لغو کرد.
17. مورخان کدام واقعه را طلوع بیداری ایرانیان و زمینه نهضت مشروطه می دانند؟ قیام تحریم تنباکو.
18. نتایج نهضت تنباکو را بیان کنید؟ 1- نهضت تحریم تنباکو موجب انسجام بیشتر مرجعیت شیعه، علما و مردم متدین ایران شد و نشان داد که بیداری اسلامی در ایران به بلوغ فکری و سیاسی رسیده است 2- این پیروزی بزرگ به رهبری روحانیون، سبب شد که ضربه ای سخت به استعمارگران و عاملان داخلی آنان وارد آید؛ و مردم باور کنند که توانایی ایستادگی در برابر استبداد داخلی و استعمار خارجی را دارند 3- در این نهضت، مردم ایران توانستند برای نخستین بار، در برابر مقتدرترین دولت عالم، در آن زمان، ایستادگی کنند، و آن را وادار به پذیرش خواسته های خود کنند.

درس سوم

1. زمینه های پیدایش نهضت مشروطه را بنویسید؟ 1- از دست رفتن سرزمین هایی از چهار سوی ایران 2- غلبه استعمار بر مملکت 3- استبداد دستگاه حاکم 4- مخالفت های مردم و علما با استبداد و استعمار 5- ورود اندیشه های جدید
2. کدام قسمت ها در دوره قاجار توسط روسیه از ایران جدا شدند؟ کل قفقاز در شمال غرب و منطقه ماورالنهر در شمال شرق شامل کشورهای (قزاقستان، تاجیکستان، ترکمنستان)، به این ترتیب شرق و غرب دریای خزر از ایران جدا شدند.
3. کدام سرزمین ها در دوره قاجار توسط انگلستان از ایران جدا شدند؟ ایالت های هرات و قندهار و بخش بزرگی از بلوچستان.
4. چرا ایران در دوره قاجاریه مورد توجه کشورهای استعمارگر قرار گرفت؟ به دلایل موقعیت ویژه ی جغرافیایی و برخورداری از منابع سرشار مواد اولیه.
5. چه عواملی در دوره قاجاریه زمینه ی سلطه بیگانگان بر ایران را فراهم کرد و بارزترین نتیجه ی این وضعیت چه بود؟ ضعف حکومت قاجار، طمع ورزی و فساد مالی درباریان. بارزترین نتیجه این وضعیت، امتیازاتی بود که به خارجیان داده شد.
6. چه عاملی انگیزه و میزان دریافت وام از بیگانگان را در پادشاهان قاجار افزایش داد؟ علاقه شاهان قاجار برای مسافرت به اروپا.
7. چه عواملی در دوره قاجاریه، احساسات ملی را جریحه دار کردند؟ 1- گرفتن وام 2- دادن امتیازات 3- حق کاپیتولاسیون (که از قرارداد ترکمانچای برقرار شده بود) 4- دخالت های بیگانه در امور داخلی ایران.

8. اندیشه‌ی سیاسی اسلام و فعالیت عالمان دینی چه نقشی در پیدایش مشروطه خواهی داشت؟ گسترش فعالیت علمای دینی در دوره ناصرالدین شاه موجب برقراری ارتباط منظم میان مردم و روحانیون گردید و در نتیجه، زمینه پیدایش حرکت فکری به رهبری علمای دینی فراهم شد.
9. نهضت تحت رهبری روحانیون در دوره‌ی ناصرالدین شاه و مظفرالدین شاه بر چه پایه‌هایی استوار بود و چه اهدافی را دنبال می‌کرد؟ اساس این نهضت، مبارزه با استعمار خارجی و استبداد داخلی و تلاش برای برقراری عدالت در مملکت بود، تا با ایجاد عدالت خانه و دارالشورا، قدرت و اختیارات پادشاه و حکام را محدود کرده و با اجرای قوانین اسلامی از لجام گسیختگی آن‌ها جلوگیری کند.
10. در دوره‌ی قاجار، اندیشه‌های سیاسی جدید از چه طریقی به ایران راه یافت؟ 1- اعزام دانشجو به خارج 2- سفرهای درباریان و سیاستمداران به خارج 3- مهاجرت برخی ایرانیان به کشورهای مختلف
11. در دوره‌ی قاجار، اندیشه‌های سیاسی جدید از چه طریقی به جامعه منتقل می‌شد؟ از راه انتشار روزنامه‌ها و چاپ کتاب‌ها و در خلال نامه‌ها و سخنان آنان، به جامعه منتقل می‌شد.
12. روزنامه‌های داخلی زمان قاجار به چند دسته تقسیم می‌شدند؟ به دو دسته تقسیم می‌شدند: 1- روزنامه‌های داخلی دولتی مانند وقایع اتفاقیه، شرف، شرافت، اخبار، وقایع دارالخلافه تهران 2- روزنامه‌های داخلی غیردولتی مانند تربیت و ادب.
13. اولین روزنامه‌ای که در ایران منتشر چه نام داشت و توسط چه کسی انتشار یافت؟ کاغذ اخبار بود که توسط میرزا صالح شیرازی انتشار یافت.
14. روزنامه‌ی منتشر شده در خارج ایران در زمان قاجار را نام ببرید؟ عروه الوثقی - اختر - قانن - حبل المتین - حکمت - ثریا.
15. مهم‌ترین آثار روشنفکران ایرانی که در ایجاد نهضت مشروطه نقش داشتند را نام ببرید؟ 1- سفرنامه‌ها 2- کتاب‌ها و آثار دیگر.
16. کدام سفرنامه‌ها زمینه پیدایش مشروطه خواهی را در ایران فراهم ساختند؟ 1- سفرنامه میرزا صالح شیرازی 2- سیاحت‌نامه ابراهیم بیگ اثر حاج زین العابدین مراغه‌ای.
17. نوشته‌های چه کسانی باعث پیدایش مشروطه خواهی در ایران شد؟ میرزا ملکم خان - میرزا یوسف خان مستشارالدوله - عبدالرحیم طالبوف - میرزا فتحعلی آخوندزاده.
18. در آثار روشنفکران ایرانی دوره‌ی قاجار، به چه مسائلی توجه شده است؟ پذیرش اندیشه‌های غربی و شیفتگی و خودباختگی بی‌چون و چرا در برابر فرهنگ بیگانه.

درس چهارم

1. از چه زمانی مردم، رفته رفته اعتراض خود را نسبت به حکومت قاجار آشکار کردند؟ در اواخر دوره‌ی سلطنت ناصرالدین شاه.
2. ترور ناصرالدین شاه نشانه‌ی چه بود؟ آخرین نمونه‌ی نارضایتی عمومی مردم علیه حکومت قاجار بود.
3. ناصرالدین شاه چگونه پادشاهی بود؟ او پادشاهی خودکامه بود که در طی حکمرانی پنجاه ساله‌اش، با شیوه‌های استبدادی، از ابراز علنی انتقادهای مردم جلوگیری می‌کرد.
4. ویژگی‌های مظفرالدین شاه را ذکر کنید؟ فردی سست عنصر، بی‌اراده و بیمار بود و توانایی سر و سامان دادن به امور کشور را نداشت. اما در عین حال، رئوف و مهربان بود.
5. مظفرالدین شاه چه کسی را به عنوان صدراعظم خود انتخاب کرد؟ عین الدوله را که فردی مستبد بود، به عنوان صدر اعظم انتخاب کرد و اداره‌ی مملکت را به او سپرد.
6. پیامد سفرهای مظفرالدین شاه به اروپا چه بود؟ پیامد این سفرها، هزینه‌های سنگین بود که دولت با گرفتن وام از بیگانگان، آن را تأمین می‌کرد.
7. چه عواملی در زمان مظفرالدین شاه بر نارضایتی‌ها می‌افزود و کشور را در آستانه‌ی یک شورش سراسری قرار داد؟ خشونت‌های عین الدوله و حاکمان ایالت‌ها، هم‌راه با فقر عمومی و رکود شدید اقتصادی.
8. پیش از جریان مهاجرت صغری چه حوادثی موجب خشم و اعتراض مردم شد؟ 1- ماجرای مسیو نوز بلژیکی 2- نارضایتی مردم ایالات 3- ماجرای بانک استقرای روس 4- به چوب بستن بازرگانان تهران.
9. اولین جرقه نهضت مشروطه چه بود؟ ماجرای مسیو نوز بلژیکی.
10. رهبری حرکت مردم در جریان ماجرای نوز که بود؟ آیت الله سید عبدالله بهبهانی.
11. همکاری آیت الله سید عبدالله بهبهانی با آیت الله سید محمد طباطبایی در ماجرای نوز بلژیکی چه پیامدی داشت؟ مردم ستم دیده و آزادی خواهی را که از مدت‌ها قبل در «انجمن‌های مخفی» تشکّل‌های کوچکی فراهم آورده بودند، امیدوار ساخت، تا از گوشه و کنار سر برآورند و آماده‌ی قیام شوند.

12. مهاجران در مهاجرت صغری چه خواسته هایی داشتند؟ 1- ایجاد عدالت خانه در شهرها برای رسیدگی به شکایات مردم و برقراری عدالت در جامعه 2- عمل به قوانین اسلامی به طور دقیق و به دور از ملاحظات شخصی.
13. اولین مرحله ی اتحاد نیروهای ضد استبداد در جریان انقلاب مشروطه چه بود؟ مهاجرت صغری.
14. در جریان مهاجرت صغری مهاجران خواسته های خود را چگونه به شاه رساندند؟ از طریق سفیر عثمانی.
15. مهاجرت کبری به کجا صورت گرفت؟ مرقد حضرت معصومه (س) در شهر قم.
16. تحصن (بست نشینی) مردم تهران در سفارت انگلستان پس از کدام واقعه صورت گرفت؟ مهاجرت کبری.
17. چرا مهاجرت مردم و علما به قم به مهاجرت کبری معروف شد؟ چون این مهاجرت گسترده تر از مهاجرت قبل بود.
18. به هنگام مهاجرت کبری، چه خواسته هایی مطرح شد؟ 1- برکناری عین الدوله از صدارت 2- بازگشت مهاجران به تهران 3- ایجاد عدالت خانه 4- تشکیل دارالشورا.

19. فرمان مشروطه توسط کدام شاه قاجار صادر شد؟ مظفرالدین شاه.
20. مظفرالدین شاه در راستای خواسته های مشروطه خواهان چه اقداماتی انجام داد؟ مظفرالدین شاه تسلیم خواسته های مردم شد. او عین الدوله را عزل کرد و فرمان تشکیل مجلس شورای ملی را در 14 مرداد 1285 صادر کرد.
21. چه اقداماتی پس از صدور فرمان مشروطه در ایران انجام شد؟ در 28 مرداد، اولین دوره ی مجلس شورای ملی با حضور نمایندگان تهران تشکیل گردید. عده ای از سیاست مداران مشروطه خواه، به تدوین قانون اساسی پرداختند آنان با عجله آن را نوشتند و به امضای مظفرالدین شاه رساندند.

درس پنجم

1. اولین بی اعتنایی های محمد علی شاه به مشروطه چه بود؟ 1- محمدعلی شاه از نمایندگان مجلس شورای ملی در مراسم تا جگذاری خود دعوت نکرد. 2- ابتدا از امضای متمم قانون اساسی مشروطه خوداری کرد.
2. علت تدوین متمم قانون اساسی مشروطه چه بود؟ در این قانون، از حقوق و تکالیف دولت نسبت به ملت و بالعکس سخنی به میان نیامده بود.
3. اصل دوم متمم قانون اساسی که به همت شیخ فضل الله نوری به تصویب رسید، چه بود؟ بنابراین اصل، در هر دوره از مجلس، هیئتی پنج نفره از مجتهدان و فقیهان اسلام که با اقتضای زمان آشنا بودند، به عنوان عضو، در مجلس شورای ملی شرکت می کردند، تا بر قوانینی که تدوین و تصویب می شد، نظارت کنند که خلاف قواعد اسلامی و دستورهای شرع نباشد.
4. در فاصله ای که متمم قانون اساسی تدوین می شد چه عواملی اوضاع کشور را آشفته ساخته بود؟ 1- اختلاف درونی مشروطه خواهان 2- مخالفت های محمدعلی شاه با نظام مشروطه
5. چرا شیخ فضل الله نوری از صف مشروطه خواهان جدا شد و چه اعتقادی داشت؟ شیخ فضل الله نوری به علت نفوذ غرب گرایان در نهضت مشروطه و انحراف آن از مسیر اسلامی و ملی از صف طرفداران مشروطه خارج شد و معتقد بود باید مشروطه مشروعه برقرار شود.
6. روسیه به چه دلایلی با نهضت مشروطه در ایران مخالف بود؟ 1- جلوگیری از نفوذ انگلیس که در لباس مشروطه خواهی از مشروطه طلبان حمایت می کرد 2- کمک به محمد علی شاه که طرفدار روس بود 3- پیش گیری از قیام ملل منطقه قفقاز برای گرفتن آزادی تحت تاثیر پیروزی مشروطه خواهان در ایران.
7. علل حمایت انگلیس از مشروطه ایران چه بود؟ 1- افزایش اعتبار خود در ایران برای دستیابی به موقعیتی بهتر یا برابر با روسیه 2- به قدرت رساندن مهره های انگلیسی در دستگاه حاکم و مجلس. 3- محافظت از مرز های هندوستان و سایر مستعمرات انگلستان در منطقه.
8. روسیه و انگلستان بر اساس قرارداد 1907 چرا و چگونه ایران را میان خود تقسیم کردند؟ با در خطر قرار گرفتن مستعمره های روس و انگلیس در جاهای دیگر دنیا، توسط استعمارگر جدید یعنی آلمان، آن ها اختلاف ها را کنار گذاشتند و به موجب قرارداد 1907، ایران را بین خود تقسیم کردند: 1- منطقه شمال منطقه ی نفوذ روسیه شناخته شد 2- منطقه ی جنوب منطقه نفوذ انگلستان 3- منطقه مرکز بی طرف و متعلق به ایران شناخته شد.
9. نمایندگان اولین دوره ی مجلس شورای ملی در قبال سیاست های استعماری روس و انگلیس چه تصمیماتی گرفتند؟ 1- به اتفاق آرا قرارداد 1907 را رد کردند 2- نوز بلژیکی را اخراج کردند 3- اقدام به تاسیس بانک ملی کردند.
10. چرا محمدعلی شاه میرزا علی اصغر خان امین السلطان را به ریاست دولت (نخست وزیری) انتخاب کرد؟ میرزا علی اصغر خان امین السلطان از مخالفان جدی مشروطه بود تا به کمک وی، دوباره نظام استبدادی را حاکم سازد.
11. بهانه ی محمدعلی شاه برای به توپ بستن مجلس چه بود؟ محمدعلی شاه در یکی از خیابان های تهران مورد سوء قصد قرار گرفت، ولی آسیبی

12. پس از به توپ بسته شدن مجلس چه کسانی تبعید و گشته شدند؟ ایت الله سید محمد طباطبایی و سید عبدالله بهبهانی توسط قزاق ها دستگیر و مورد شکنجه قرار گرفته و تبعید شدند و به دستور محمدعلی شاه میزراجها نگیر خان صوراسرافیل، ملک المتکلمین و سید جمال الدین واعظ اعدام شدند.
13. بعد از به توپ بسته شدن مجلس، چه دوره ای در تاریخ مشروطه ی ایران آغاز می شود؟ استبداد صغیر.
14. به چه دوره ای در انقلاب مشروطه ی ایران استبداد صغیر می گویند؟ از به توپ بسته شدن مجلس توسط محمدعلی شاه تا فتح تهران توسط طرفداران مشروطه خواهان.

15. مقاومت اصلی مردم علیه استبداد محمدعلی شاه پس از به توپ بستن مجلس از کجا و به رهبری چه کسانی آغاز شد؟ از تبریز به رهبری ستارخان و باقرخان.
16. چگونه حکومت استبدادی محمدعلی شاه به پایان رسید؟ محمدعلی شاه که در برابر مقاومت مردم تبریز درمانده بود، با فراگیر شدن خیزش، ناتوان تر شد. سرانجام نیروهای مردمی هوادار مشروطه از اصفهان و بختیاری و گیلان، راهی تهران شدند. سرانجام در تیر سال 1288 هواداران مشروطه به تهران رسیدند و با پناهنده شدن محمدعلی شاه به سفارت روسیه، حکومت استبدادی او به پایان رسید.

درس ششم

1. دوره ی دوم مشروطه با چه حادثه ای آغاز شد؟ فتح تهران توسط طرفداران مشروطه.
2. ویژگی های بارز دوره دوم مشروطه چه بود؟ 1- اختلافات شدید بین طرفداران مشروطه 2- مداخلات آشکار و سلطه گرانه ی روس و انگلیس در ایران.
3. احمد شاه چگونه به سلطنت رسید؟ مجلس فوق العاده ای مرکب از روسای مجاهدان، شاهزادگان، اعیان و وکلای سابق مجلس شورای ملی تشکیل شد که به اتفاق آرا محمدعلی شاه را از سلطنت خلع و پسر 12 ساله او احمد میرزا را به جانشینی برگزید.
4. چرا و چه کسی به عنوان نیابت سلطنت احمدشاه انتخاب شد؟ چون احمد شاه به سن قانونی نرسیده بود، عضدالملک به نیابت سلطنت انتخاب شد.
5. سرنوشت محمدعلی شاه پس از فتح تهران چه شد؟ محمدعلی شاه با حمایت روس و انگلیس، بدون محاکمه و حتی با پرداخت حقوق سالیانه راهی بندر اُدسا در روسیه شد.
6. چرا شیخ فضل الله نوری توسط مشروطه خواهان اعدام شد؟ زیرا به دفاع از «مشروطه ی مشروعه» و قانون اساسی بر پایه ی ارزش های اسلامی، با مشروطه ی اقتباس شده از غرب، مخالفت کرده بود.
7. کدام احزاب در دوره دوم مجلس مشروطه شدیداً با یکدیگر رقابت فکری و سیاسی داشتند؟ اعتدالیون و دمکرات ها.
8. اعتقاد حزب اعتدالیون چه بود و اعضای سرشناس آن را نام ببرید؟ اعتدالیون مذهب را سدی محکم در برابر ظلم و بی عدالتی می دانستند و اجرای شریعت را در دستور کار خود قرار داده بودند. سید محمد طباطبایی و سید عبدالله بهبهانی از اعضای سرشناس این حزب بودند.
9. رهبر حزب دمکرات که بود و چه اعتقادی داشتند؟ دموکرات ها به رهبری سید حسن تقی زاده برجذایی دین از سیاست تاکید داشتند تا مشروطه را از دین تهی کنند و نهضت را از آرمان های اصیل آن دور سازند.
10. اوضاع جامعه پس از تشکیل مجلس دوم مشروطه چگونه بود؟ با شدت گرفتن درگیری های سیاسی، به تدریج، جو وحشت و ترور بر جامعه حاکم گردید. نخست سید عبدالله بهبهانی که نقشی مهم در رهبری نهضت مشروطه داشت، توسط دمکرات ها ترور شد. تقی زاده که متهم به دست داشتن در این ترور بود، از کشور گریخت و به اروپا رفت. به فاصله ای کوتاه، چند تن از دمکرات ها ترور شدند.
12. مجلس دوم پس از برقراری مشروطه، چه کسانی را برای اداره امور کشور استخدام نمود؟ یک فرانسوی برای دادگستری و چند سوئدی برای ژندارمری و عده ای کارشناس امریکایی برای اصلاح دارایی و خزانه داری کل از جمله مورگان شوستر.
13. مورگان شوستر آمریکایی چه اقداماتی انجام داد؟ با اختیارهای وسیعی که مجلس به او داد، شروع به انجام اصلاح هایی دامنه دار در امور مالی و گمرک ها کرد.

14. واکنش روس و انگلیس نسبت به اقدامات مورگان شوستر چه بود؟ اقدامات او که سبب منظم شدن دستگاه اقتصادی کشور می شد، روس و انگلیس را سخت عصبانی کرد. بنابراین، در سال 1290 ش روسیه، طی اختطاری به دولت ایران، تهدید کرد که اگر ظرف چهل و هشت ساعت به خواسته هایش عمل نشود، به اشغال ایران خواهد پرداخت.
15. دولت روسیه در اختطاری که در سال 1290 ش. به ایران داد چه خواسته هایی را مطرح کرد؟ 1- اقدامات مورگان شوستر متوقف و از ایران اخراج شود 2- دولت ایران بدون موافقت روس و انگلیس از استخدام اتباع خارجی خودداری کند 3- دولت ایران هزینه لشکرکشی قوای روسیه به ایران را بپردازد.

16. واکنش مجلس در برابر اخطار روسیه مبنی بر اخراج مورگان شوستر از ایران چه بود؟ مجلس اخطار را رد کرد ولی صمصام السلطنه، نخست وزیر، از ترس اشغال پایتخت تسلیم شد و آن را پذیرفت و مجلس شورای ملی را منحل کرد.
17. سه نمونه از دخالت های روس و انگلیس در امور داخلی ایران را در دوره ی دوم مشروطه بنویسید؟ روس ها با استفاده از فرصت به دست آمده، کانون های مقاومت تبریز و مشهد را به سختی سرکوب کردند؛ مرقد مطهر امام هشتم (ع) را به توپ بستند. از آذربایجان تا خراسان، نیروهای خود را مستقر ساختند و منطقه زیر نفوذشان را طبق قرارداد 1907 اشغال کردند. در این زمان، انگلیس نیز برای اشغال منطقه زیر نفوذ خود، قوایی از هندوستان وارد جنوب ایران کرد.
18. سیاست ایران در برابر جنگ جهانی اول چه بود؟ در آغاز جنگ جهانی اول مستوفی الممالک (نخست وزیر) اعلان بیطرفی کرد.
19. چرا ایران در جنگ جهانی اول برای متفقین اهمیت بیشتری یافت؟ چون موقعیت حساس ایران برای نیروهای درگیر جنگ دارای اهمیت بود.
20. قرارداد 1915 م. بین کدام دولت ها بسته شد؟ روسیه و انگلستان.
21. چرا انگلستان و روسیه قرارداد سَری 1915 م. را با هم امضا کردند؟ چون دولت عثمانی همسایه ی غربی ایران به متحدین پیوست، اهمیت کشور ما برای متفقین دو چندان شد.
22. قرارداد 1915 چه بود؟ طبق این قرارداد دو منطقه نفوذ در قرارداد 1907 به منطقه اشغالی تبدیل شد.
23. پیامد قرارداد 1915 م. چه بود؟ روسیه منطقه تحت نفوذ خود را اشغال کرد و دولت انگلستان نیز در سال 1916 به تاسیس پلیس جنوب پرداخت.
24. رئیس پلیس جنوب که بود و مهم ترین اقدام آن ها چه بود؟ فرماندهی این نیرو به عهده سرپرسی سایکس بود. او با استفاده از این نیرو توانست مقاومت دلیرانه رئیس علی دلواری و عشایر تنگستانی را سرکوب کند.
25. علت خروج نیروهای روسیه از ایران در جنگ جهانی اول چه بود؟ در سال 1917 م. حکومت تزاری روسیه در برابر انقلاب بلشویکی شکست خورد و به این جهت دولت روسیه سربازان خود را از ایران خارج ساخت.
26. مهم ترین عبرت مشروطه چه بود؟ لزوم دشمن شناسی است. بی توجهی به خطر استعمار و نقش آن در انحراف حرکت عدالت خواهانه ملت ایران، باعث شد تا نهضت مردمی به پیشتازی مجتهدان، به جایی برسد که سلطنت به غایت استبدادی و وابسته تر پهلوی، بر ایران تحمیل شود.

درس هفتم

1. دولت انگلستان پس از جنگ جهانی اول چه سیاست هایی را در منطقه خاورمیانه دنبال می کرد؟ 1- تسلط بر منطقه ی حساس خاورمیانه و منابع نفت آن که اهمیت آن در جنگ جهانی اول مشخص شده بود 2- ایجاد کمربند آهنین در برابر نفوذ شوروی.
2. سیاست انگلستان بعد از جنگ جهانی اول پیش از خروج روس ها و بعد از آن در ایران چه بود؟ سیاست انگلستان در ایران پیش از خروج روس ها براساس جلوگیری از ایجاد حکومت مرکزی نیرومند بود اما پس از خروج روس ها به ایجاد حکومت مرکزی نیرومند در ایران متمایل شد.
3. چرا سیاست انگلستان پس از جنگ جهانی اول به سوی ایجاد حکومت مرکزی مقتدر در ایران متمایل شد؟ 1- تثبیت منافع دائمی خود در ایران 2- کنترل منطقه ی حساس خاورمیانه 3- سرکوب نهضت های ضد استعماری در کشور.
4. پس از جنگ جهانی اول در واکنش به نفوذ بیگانه و فساد حاکم بر کشور چه جنبش ضد استعماری در ایران روی داد؟ 1- قیام جنگل به رهبری روحانی مبارز میرزا کوچک خان 2- قیام شیخ محمد خیابانی در تبریز 3- قیام کلنل محمد تقی خان پسپان در خراسان 4- قیام مردم تنگستان در جنوب با حمایت علمای فارس.
5. چرا انگلستان پس از انقلاب روسیه حاضر به خروج نیروهای خود از ایران نبود؟ انگلستان پس از انقلاب سوسیالیستی روسیه در صدد برآمد که نیروی قزاق و قوای نظامی، ایران را به اختیار و اداره ی خود درآورد. همچنین به بهانه های مختلف از جمله «خطر کمونیسم» حاضر به بیرون بردن قوای نظامی خود از ایران نبود.
6. قرارداد 1919 بین چه کسانی امضا شد؟ قرارداد 1919 بین وثوق الدوله نخست وزیر ایران و سرپرسی کاکس نماینده ی انگلیس.
7. ماهیت قرارداد 1919 ایران و انگلیس چه بود؟ محتوای این قرارداد که در ابتدا کاملاً محرمانه نگه داشته شد، موجب شکل گیری سیستم تحت الحمایگی ایران از سوی دولت انگلیس می شد، زیرا به موجب آن، نظارت بر تشکیلات نظامی مالی و سیاسی ایران، منحصرأ در اختیار مستشاران انگلیسی قرار می گرفت.
8. چرا قرارداد 1919 موجب شکل گیری سیستم تحت الحمایگی ایران از سوی دولت انگلیس می شد؟ زیرا به موجب آن، نظارت بر تشکیلات نظامی مالی و سیاسی ایران، منحصرأ در اختیار مستشاران انگلیسی قرار می گرفت.
9. قرارداد 1919 با مخالفت کدام روحانیون مبارز متوقف ماند؟ آیت الله سید حسن مدرس و شیخ محمد خیابانی.

10. چه عواملی انگلستان را در دوران بعد از جنگ جهانی اول به سوی مداخله ی غیر مستقیم در ایران سوق داد؟ 1- شکست انگلستان در اجرای قرارداد 1919 2- نفرت تاریخی مردم مسلمان ایران از نظام استعماری انگلستان .
11. عوامل داخلی کودتای 1299 ش. را نام ببرید؟ چهره ی سیاسی ضیاءالدین طباطبائی و چهره ی نظامی رضا خان میرپنج .
12. نقشه ی انگلستان از طرح کودتای 1299 چه بود؟ نقشه ی انگلستان این بود که توسط مهره های داخلی و بدون سلطه ی مستقیم نظامی، مقاصد خود را در ایران تأمین کند.
13. سید ضیاءالدین طباطبائی پس از کودتای سوم اسفند 1299 به چه اقداماتی دست زد؟ 1- به دستور وی، بسیاری از شخصیت های سیاسی، از جمله آیت الله مدرس، که از مخالفان سیاست های انگلستان در ایران بود، دستگیر و روانه ی زندان شد 2- او برای منحرف ساختن افکار عمومی قرارداد 1919 را با تبلیغات فراوان لغو کرد.
14. دولت سید ضیاءالدین طباطبائی با چه مشکلاتی مواجه بود؟ 1- تندروی های سید ضیاءالدین و ظاهرسازی های او موجی از مخالفت برانگیخت 2- خود سری های رضاخان در اختصاص دادن درآمد شهرداری و اداره مالیه به نفع نیروی قزاق تحت فرمانش بر مشکلات او می افزود.

درس هشتم

1. بعد از کودتای 1299 ش، چه عاملی راه را برای ایجاد حکومت خودکامه و استبدادی هموار کرد؟ جاه طلبی های رضاخان.
2. رضاخان در مدتی که وزیر جنگ بود چه اقداماتی انجام داد؟ ژاندارمری را از وزارت داخله (وزارت کشور) به وزارت جنگ انتقال داد و تسلط خود را بر ارتش تثبیت کرد.
3. چه عواملی منجر به طرح استیضاح رضاخان در مجلس در دوران تصدی وزارت جنگ شد؟ اقدامات خودسرانه و خشونت آمیز رضاخان.
4. حامیان تجدید طلب رضاخان که به شکل سازمان یافته از او دفاع کردند را نام ببرید؟ تیمورتاش، داور، تدین، تقی زاده از نمایندگان تجدید طلب مجلس و سلیمان میرزا (از اولین پایه گذاران جریان کمونیستی) در ایران به حساب می آمد به همراه بعضی از فراماسونرهای شناخته شده نظیر محمد علی فروغی به دفاع از رضاخان پرداختند.
5. همزمان با نخست وزیری رضاخان چه تحولی در ترکیه به وقوع پیوست و چه تأثیری در ایران داشت؟ همزمان با نخست وزیری رضاخان در ایران، مصطفی کمال پاشا (آتاتورک) با حمایت انگلستان در عثمانی به قدرت رسید و نظام امپراتوری را لغو و نظام جمهوری برقرار کرد و این واقعه بهانه ای برای جایگزینی حکومت رضاخان به جای سلطنت قاجار بود.
6. انتخابات دوره ی پنجم مجلس شورای ملی چگونه برگزار شد و چه نتیجه ای داشت؟ رضاخان به سرعت و با اعمال نفوذ و تقلب، انتخابات دوره ی پنجم مجلس شورای ملی را برگزار کرد و در پناه حمایت حزب ها و جریان های سیاسی طرفدار خود توانست اکثریتی از نمایندگان موافق و طرفدار خود را روانه ی مجلس کند. با وجود این، نمایندگانی چون آیت الله مدرس، مستوفی الممالک، دکتر مصدق، مشیرالدوله و مؤتمن الملک نیز که مورد توجه مردم بودند، به مجلس راه یافتند.
7. پس از تشکیل دوره پنجم مجلس، تلاش برای برقراری نظام جمهوری در ایران به رهبری چه کسانی آغاز شد؟ با اتحاد حزب تجدید به رهبری داور، تیمورتاش و تدین و حزب سوسیالیست به رهبری سلیمان میرزا اسکندری آغاز شد.
8. رضاخان چگونه به حکومت رسید؟ در آذرماه 1304، مجلس موسسان که تمام اعضای آن از طرفداران رضاخان بودند تشکیل شد و با تغییر چهار اصل از اصول متمم قانون اساسی، سلطنت دائمی ایران را به رضاخان و اعقاب ذکور او واگذار کرد و در چهارم اردیبهشت 1305 رضاخان به عنوان پادشاه ایران تاجگذاری کرد.
9. اولین نخست وزیر دوران سلطنت رضاشاه که بود؟ محمد علی فروغی (ذکاءالملک).
10. نخستین اقدام محمد علی فروغی پس از رسیدن به نخست وزیری چه بود؟ برپایی آیین تاجگذاری و نشست رضاشاه بر تخت قدرت بود.
11. اثرات جنگ جهانی اول در ایران چه بود؟ بروز جنگ جهانی اول و مداخلات گسترده بیگانگان در سرنوشت مردم ایران که با غارت منابع ملی، فقر اقتصادی، قحطی، گرسنگی، و ناامنی های اجتماعی همراه بود و استقلال ایران با حضور قدرت های بیگانه در شمال و جنوب کشور خدشه دار شد.
12. شرایط سیاسی، اقتصادی و اجتماعی مملکت، چه نقشی در فراهم کردن زمینه برای به قدرت رسیدن رضاخان داشت؟ شرایط اجتماعی، اقتصادی و روانی جامعه در آن سال ها به گونه ای بود که به تدریج زمینه را برای حاکمیت مطلق رضاخان مساعد می کرد. رضاخان که موفق به سرکوب چند شورش داخلی شده بود، رفته رفته به عنوان عامل برقرارکننده امنیت در کشور شناخته شد. افزایش حمایت انگلستان و جریان ها و احزاب سیاسی از او، این باور را در میان مردم به وجود آورد که جز رضاخان هیچ کس قادر به برقراری امنیت در ایران نیست.

13. هدف انگلستان از سرکوب شیخ خزعل چه بود؟ وابستگی شیخ خزعل به انگلستان که بر همه اشکار بود خوزستان را تحت سیطره خود درآورده بود. انگلستان که در معادلات سیاسی خود خواهان افزایش قدرت رضاخان بود به این جهت دست از حمایت شیخ خزعل برداشت و او تسلیم رضاخان شد و در افکار عمومی تصویری قهرمانانه و حتی ضد انگلیسی از رضاخان ایجاد کرد.
14. حزب ها و جریان های سیاسی، اجتماعی و فرهنگی چه نقشی در فراهم کردن زمینه برای به قدرت رسیدن رضاخان داشت؟ گروهی از رهبران و حزب های سیاسی غرب گرا بودند که با شعار ترقی و تجدد خواهی به تدریج در مجلس چهارم و پنجم، قدرت را در دست گرفته بودند. گروهی از نمایندگان توسل به اجبار و زور را برای ایجاد تحول های اجتماعی در ایران لازم می دانستند و در نشریه های وابسته به خود، به نظریه پردازی درباره ی لزوم استقرار نظام استبدادی در ایران پرداختند و آشکارا ندای دیکتاتوری مُصلِح را سردادند.

درس نهم

1. شاخصه های حکومت رضا شاه را بنویسید؟ 1- وابستگی 2- خود کا مگی و حکومت فردی 3- تخریب هویت ملی و اسلامی 4- نظامی گری.
2. در دوران حکومت رضا شاه ملی گرایی افراطی با چه هدفی شدت گرفت؟ با هدف به حاشیه راندن اسلام شدت گرفت.
3. شاخصه های ملی گرایی افراطی حکومت رضا شاه را بنویسید؟ 1- جدایی دین از سیاست 2- نفی اقلیت های قومی و زبانی جامعه ایرانی مانند ترک، ترکمن، کرد، عرب، بلوچ و تبعیض قومی 3- تلاش برای تغییر الفبای فارسی به لاتین.
4. ارتشی که رضاشاه بنیاد نهاد برای چه اهدافی شکل گرفت؟ 1- سرکوب مخالفان داخلی 2- غارت ایلات و عشایر 3- استحکام پایه های حکومت خود.
5. سیاست مذهبی رضا خان قبل از حکومت چه بود؟ 1- مراسم مذهبی و عزاداری شرکت می کرد و در مراسم محرم و عزاداری امام حسین (ع) گل بر پیشانی خود می مالید کاه بر سر خود می ریخت 2- او در سال 1303 به وزارت معارف دستور داد از درج مطالب خلاف شرع در مطبوعات جلوگیری کند و دستور بستن مشروب فروشی ها و قمارخانه ها را صادر کرد 3- او سال 1303 عازم عراق شد و ضمن ملاقات با عده ای از علما و مراجع نجف خود را حامی اسلام معرفی کرد و قول داد دومین اصل متمم قانون اساسی مبنی بر نظارت علما بر مصوبات مجلس را به اجرا درآورد. (دو مورد کافی است)
6. سیاست مذهبی رضاخان را بعد از رسیدن به حکومت بنویسید؟ 1- محدود کردن روحانیون و کنترل حوزه های علوم دینی 2- شعار اصلاح دین 3- تجدد خواهی و جایگزین کردن قوانین غربی به جای قوانین مذهبی 4- محدود کردن مراسم مذهبی 5- ممنوعیت مراسم سوگواری حضرت امام حسین (ع) 6- برپا کردن کارناوال شادی و رژه دسته های موزیک نظامیان در روز عاشورا 7- تخریب حوزه های علمیه 8- تغییر لباس و کلاه و برداشتن حجاب 9- رواج منکرات و اعمال خلاف شرع. (ذکر سه مورد کافی است)
7. اقدامات ضد دینی رضاخان تحت چه عنوانی انجام می گرفت؟ تحت عنوان تجدد خواهی یا اصلاح مذهبی.
8. اقدام های ضد دینی رضاشاه ریشه در چه جریان فکری و فرهنگی داشت؟ استعمار نوین، برای از میان برداشتن مظاهر دین و روحانیت که مانع سلطه ی آن ها در ایران بود، به این روش ها متوسل می شد.
9. رضاشاه در زمینه ی تغییر کلاه و لباس چه اقداماتی انجام داد؟ ابتدا رضاخان با توسل به زور کلاه لبه دار (پهلوی) را متداول کرد و پس از بازگشت از ترکیه به تقلید از آتاتورک کلاه پهلوی را ممنوع و کلاه شاپو را جایگزین آن کرد و در دی ماه 1307 قانون اجباری متحدالشکل کردن لباس با قید دو فوریت به تصویب مجلس هفتم رسید. براساس آن همه مردم اعم از شهری و روستایی و عشایر چادر نشین موظف به رعایت آن بودند مجازات متخلفان جزای نقدی یا زندان بود.
10. تغییر لباس توسط رضا شاه مقدمه ی اجرای چه حرکتی بود؟ مقدمه ای برای کاهش مقاومت و حساسیت جامعه نسبت به حجاب و در نهایت، برداشتن آن بود.
11. مهم ترین مقاومت مردم و علمای دینی در برابر قانون کشف حجاب را بنویسید؟ قیام مردم مشهد در مسجد گوهرشاد.

درس دهم

1. چرا در سال های بعد از جنگ جهانی اول سیاست انگلستان نسبت به آلمان تغییر کرد؟ زیرا انگلستان و فرانسه از جانب حکومت کمونیستی شوروی بیشتر احساس خطر می کردند؛ بنابراین انگلیسی ها توسعه و تقویت آلمان نازی به رهبری هیتلر را برای مقابله با شوروی مناسب می دانستند.
2. در راستای توسعه روابط ایران و آلمان چه اقداماتی توسط رضا شاه صورت گرفت؟ سطح روابط تجاری و صنعتی دو کشور به سرعت گسترش یافت و صدها کارشناس و تبعه ی آلمانی در ایران مشغول کار شدند.
3. ایران چه سیاستی در قبال جنگ جهانی دوم در پیش گرفت؟ دولت ایران با اعلام بی طرفی در آن جنگ، تأکید کرد به هیچ یک از طرف های جنگ اجازه نخواهد داد از خاک ایران عبور کنند.

4. چرا خاک ایران مورد توجه کشورهای درگیر در جنگ جهانی دوم واقع شد؟ زیرا مناسب ترین راه برای انتقال کمک های اقتصادی و نظامی انگلستان و امریکا به شوروی بود تا ماشین جنگی هیتلر را متوقف کند. از سوی دیگر احتمال تسلط آلمان ها بر چاه های نفت ایران و خاورمیانه، انگلستان را به وحشت انداخته بود.
 5. بهانه ی اشغال نظامی ایران در جنگ جهانی دوم چه بود؟ سفیران انگلستان و شوروی در سوم شهریور 1320 (25 اوت 1941) طی یادداشت هایی که به طور جداگانه تسلیم دولت ایران کردند اعلام داشتند چون دولت ایران در برابر درخواست های آنان سیاست مبهمی در پیش گرفته و در اخراج آلمانی ها اقدامی نکرده است نیروهای آن دو کشور وارد خاک ایران شده و مشغول پیشروی هستند.
 6. اشغال نظامی ایران توسط دولت های روسیه و انگلیس در جریان جنگ جهانی دوم با چه هدفی صورت گرفت؟ هدف از آن بی خطر ساختن خط تدارکاتی متفقین بود و آنها می توانستند تدارکات خود را به وسیله راه آهن به شوروی برسانند.
 7. در دوران حکومت رضاشاه برای ایجاد تحول در بخش کشاورزی چه اقداماتی صورت گرفت؟ تأسیس دانشکده کشاورزی در کرج و وارد کردن ماشین آلات کشاورزی.
 8. چه عواملی مانع از توجه رضا شاه به عمران و توسعه ی اقتصادی در کشور گردید؟ 1- رشد غول آسای حجمی ارتش 2- نقش تعیین کننده نظامیان در صحنه های سیاسی و اقتصادی 3- اختصاص چهل درصد کل بودجه کشور به توسعه نظامی .
 9. هدف از اسکان ایلات و عشایر توسط رضا شاه چه بود و چه پیامدهایی داشت؟ هدف مهار قدرت سیاسی و نظامی آن ها بود. وابستگی غذایی به خارج و فراهم شدن زمینه فروش کالاهای وارداتی بیگانگان و توسعه بی رویه شهرنشینی بود.
 10. در دوره ی حکومت رضاشاه در زمینه ی شبکه راه ها و راه آهن چه اقداماتی انجام شد؟ مورخان هدف از این اقدامات را چه می دانند؟ در آغاز حکومت رضاشاه راه های زمینی کشور بازسازی یا تکمیل شد هدف از آن حرکت نیروهای نظامی برای سرکوب شورش های احتمالی بود ولی باعث سرعت حمل و نقل کالاهای در جاده ها شد. در سال 1306 احداث راه آهن سراسری آغاز شد. بسیاری از مورخان معتقدند این اقدام برای جلب رضایت انگلیسی ها و تأمین مقاصد نظامی آنان بود.
 11. ایران بر اساس پیمان سعد آباد چه مناطقی را از دست داد؟ 1- واگذاری ارتفاعات آرات به ترکیه 2- واگذاری بخش هایی از شرق ایران به افغانستان 3- چشم پوشی از حق حاکمیت خود براروند رود.
 12. رضاشاه در عهدنامه ی 20 مه 1927 م. از کدام قسمت ایران چشم پوشی کرد و مورخان دلیل این اقدام رضا شاه را چه می دانند؟ از بحرین چشم پوشی کرد. برخی از مورخان معتقدند رضاخان به علت تعهداتی که شخصا به انگلستان داشت حق مالکیت بحرین را نادیده گرفت.
- ### درس یازدهم
1. کدام یک از عوامل جنایت های دوران استبداد رضا شاه، پس از رفتن او محاکمه شدند؟ سرپاسبان مختاری رئیس شهربانی تهران، مصطفی راسخ رئیس زندان قصر و پزشک احمدی پزشک زندان قصر.
 2. مجلس سیزدهم در آبان 1321 ش. اختیار تنظیم امور مالی و اقتصادی کشور را به چه کسی سپرد؟ به آرتور میلیسپو مستشار آمریکایی.
 3. اختیارات دکتر میلیسپو چه بود؟ علاوه بر امور مالی، قدرت وضع مقررات و قوانین و تغییر قیمت ارز به نفع متفقین را نیز یافته بود و بر امور مالی ارتش و شهربانی نیز نظارت داشت.
 4. در اوایل سلطنت محمدرضا شاه چه احزابی در ایران شکل گرفت؟ 1- حزب اراده ملی توسط سید ضیاءالدین طباطبایی 2- حزب توده توسط کمونیست ها 3- سازمان نظامی توسط حزب توده 4- فرقه دموکرات در آذربایجان و کردستان 5- حزب دموکرات توسط قوام السلطنه.
 5. جمعیت فداییان اسلام به رهبری چه کسی تأسیس شد؟ به رهبری نواب صفوی.
 6. دولت شوروی برای به دست آوردن امتیاز نفت، از چه راه هایی ایران را تحت فشار گذاشت؟ با استفاده از اهرم هایی چون حزب توده و عوامل داخلی اش و همچنین قوای مسلح شوروی که به رغم پایان یافتن جنگ همچنان در خاک ایران حضور داشتند.
 7. بحران نفت شمال میان ایران و شوروی با تصویب چه قانونی فروکش کرد؟ نمایندگان دوره چهارم مجلس طرحی را تصویب کردند که طبق آن مذاکره با کشورهای خارجی برای واگذاری امتیاز نفت، بدون تأیید مجلس ممنوع شده بود.
 8. منظور از سیاست موازنه منفی چه بود و به همت چه کسی در مجلس تصویب شد؟ یعنی ممنوعیت واگذاری امتیاز نفت به قدرت های شرق و غرب. به همت دکتر مصدق.
 9. چرا دولت شوروی بعد از جنگ جهانی دوم از تخلیه ی خاک ایران از نیروهای خود، خودداری می کرد؟ این دولت اهداف جاه طلبانه ای را دنبال می کرد، از جمله ایجاد حاشیه ی امنیتی و منطقه ی حائل از طریق تجزیه ی برخی از مناطق ایران (آذربایجان ایران و الحاق آن به آذربایجان شوروی) و دستیابی به امتیاز نفت شمال و ...

10. شوروی در پایان جنگ جهانی دوم کدام جمهوری های خود مختار را در ایران به وجود آورد؟ 1- فرقه دموکرات به کمک شوروی مقدمات جدا سازی آذربایجان را از ایران فراهم کرد. 2- حزب دموکرات کردستان در مهاباد به طور رسمی جمهوری خود مختار کردستان را اعلام کرد.
11. تخلیه قوای شوروی از خاک ایران چگونه تحقق یافت؟ فشارهای بین المللی و تلاش های قوام السلطنه که وعده ی امتیاز نفت شمال را به شوروی داده بود در این ماجرا تأثیر داشت.
12. چه عواملی نقش اساسی در تزلزل کابینه های دولت از تاریخ آذرماه 1326 تا اردیبهشت 1330 داشت؟ 1- دخالت های آشکار و پنهان بیگانگان و عوامل آنها در امور داخلی ایران 2- ناهماهنگی میان مجلس و دولت 3- بحران های سیاسی و اقتصادی ناشی از آن.
13. در زمان نخست وزیری چه کسی رژیم اشغالگر قدس از طرف ایران به رسمیت شناخته شد؟ محمد ساعد مراغه ای.
14. سوء قصد به شاه در 15 بهمن 1357 برای چه هدفی طراحی شده بود؟ برای این هدف طراحی شده بود که مبارزه ی ضد استعماری ملت ایران متوقف گردد.
15. محمد رضاشاه با تغییر قانون اساسی در پنجم اسفند 1327، چه اختیاراتی به دست آورد؟ 1- قدرت انحلال دو مجلس 2- فرماندهی کل قوا 3- اعلان جنگ و صلح 4- نصب وزرا.
16. اهداف مهم جریان های دینی و فرهنگی در دهه ی 1320 چه بود؟ اهداف مهم این جریان ها مقابله با اندیشه و جریان های غیراسلامی به ویژه کمونیسم بود.
17. دغدغه ی اصلی روشنفکری دینی در دهه ی 1320 چه بود؟ ارائه ی چهره ای تازه و پویا از اسلام بود که با مقتضیات زمان و علوم جدید سازگار باشد و مشکلات و نیازهای فکری نسل جوان و تحصیل کرده را پاسخ دهد.

درس دوازدهم

1. قرارداد گس-گلشائیان چه بود؟ قراردادی الحاقی بود که به قرارداد نفتی ایران و انگلیس که در سال 1312 (1933م.) به امضا رسیده بود، اضافه می شد.
2. جبهه ملی به رهبری چه کسی و برای چه هدفی بوجود آمد؟ به رهبری دکتر مصدق و برای مخالفت با قرارداد الحاقی گس - گلشائیان .
3. رزم آرا برای جلوگیری از ملی شدن صنعت نفت ایران چه رفتاری در پیش گرفت؟ رزم آرا برای جلوگیری از آن به طور محرمانه با انگلستان وارد مذاکره شد و پیشنهاد جدیدی به جای قرارداد الحاقی که متضمن منافع انگلستان را تأمین می کرد ارائه داد و با تحقیر روحیه ملی اعلام کرد ایرانیان حتی قادر به اداره یک کارخانه سیمان نیستند و ملی کردن نفت را بزرگترین خیانت خواند.
4. رزم آرا توسط چه کسی و از چه گروهی به قتل رسید؟ خلیل طهماسبی از اعضای برجسته فدائیان اسلام.
5. انگلستان از نخست وزیر شدن حسین علاء چه هدفی را دنبال می کرد و او در این راستا چه کارهایی کرد؟ آن دولت قصد داشت با انتصاب حسین علاء به نخست وزیری مانع از اجرای قانون ملی شدن نفت گردد. علاء برای آرام کردن بحران و مناقشات نفتی در خوزستان و سایر مناطق نفت خیز جنوب حکومت نظامی برقرار کرد.
6. مصدق با چه شرایطی نخست وزیری را پذیرفت؟ دکتر محمد مصدق با شرط تصویب طرح اجرای قانون ملی شدن صنعت نفت نخست وزیری را پذیرفت که طبق آن دولت می بایست به خلع ید شرکت نفت ایران و انگلستان می پرداخت، اساسنامه شرکت ملی نفت را تنظیم و نفت ایران را به مشتریان با نرخ عادلانه به فروش می رساند.
7. مصدق در دوره ی اول نخست وزیری خود چه اقداماتی انجام داد و عکس العمل دولت انگلستان در مقابل اقدامات او چه بود؟ در این دوره دولت با تقویت وحدت ملی، تلاش برای ملی شدن صنعت نفت را پی گرفت و هیئت خلع ید از شرکت نفت، اقدام های خود در مورد انتقال شرکت را آغاز کرد. دولت انگلستان ضمن شکایت به دیوان دادگستری بین المللی لاهه، تهدید کرد که چهار هزار چتر باز و رزم ناوهای خود را به مرز آبی ایران خواهد فرستاد.
8. چرا دولت مصدق دچار مشکلات اقتصادی شدیدی شد؟ به علت قطع صادرات نفت و تحریم های اقتصادی و فشارهای دولت انگلستان، درآمد دولت به سرعت کاهش یافت و کشور دچار مشکلات شدید اقتصادی شد.

درس سیزدهم

1. چرا دکتر مصدق در تیرماه 1331 از نخست وزیری استعفا داد؟ دکتر مصدق در تیرماه 1331 برای مقابله با مخالفان داخلی که در راس آن دربار قرار داشت از شاه خواست تا وزارت جنگ را در اختیار او قرار دهد چون شاه نپذیرفت، استعفا داد.
2. قوام السلطنه پس از استعفای دکتر مصدق و رسیدن به نخست وزیری چه اقدامی انجام داد؟ طی اعلامیه ی شدیداللحنی به طرفداران نهضت ملی شدن نفت حمله کرد و تهدید به اجرای اعدام های دسته جمعی کرد.

3. عکس العمل آیت الله کاشانی در برابر نخست وزیری قوام چه بود؟ آیت الله کاشانی از مردم خواست تا برای مقابله با قوام به میدان بیایند و اعلام کرد به خدای لایزال، اگر قوام نرود، اعلام جهاد می کنم و خودم کفن پوشیده، با ملت، در پیکار شرکت می کنم.
4. چه عواملی موجب شد که مصدق در دور دوم نخست وزیری از حمایت مردم محروم بماند؟ 1- ضعف ساختاری و بی کفایتی برخی از اعضای کابینه ی دولت 2- رقابت ها و قدرت طلبی ها 3- روند جدایی و بروز شکاف 4- تشنّت سیاسی.
5. دوره ی دوم نخست وزیری مصدق چگونه آغاز شد؟ دکتر مصدق علاوه بر ریاست دولت، وزارت جنگ را نیز شخصاً بر عهده گرفت و از موقعیت مستحکمی برخوردار شد.
6. عوامل خارجی کودتای 28 مرداد را نام ببرید؟ 1- آمریکا 2- انگلستان.
7. عوامل داخلی کودتای 28 مرداد 1332 را نام ببرید؟ 1- حزب توده 2- شبکه بدامن 3- شاه و دربار 4- مطبوعات 5- اشتباه مصدق در انحلال مجلس
8. چرا آمریکا ابتدا به طور نسبی از ملی شدن صنعت نفت ایران حمایت می کرد؟ 1- زیرا این کشور درصدد بود در منابع نفت ایران سهیم شود، قانون ملی شدن نفت را گامی در راستای پایان بخشیدن به تسلط انحصاری انگلستان بر نفت ایران تلقی می کرد 2- آمریکا قصد داشت با پشتیبانی از نهضت ملی شدن نفت و برقراری روابط دوستانه با دولت مصدق، ایران را زیر نفوذ و سلطه خود در آورد.
9. انگلستان از چه راه هایی همکاری آمریکا برای انجام کودتا در ایران را جلب کرد؟ انگلیسی ها قول دادند، شرکت های نفتی آمریکایی را در منابع نفت ایران شریک سازند و از سوی دیگر خطر نفوذ کمونیسم و حزب توده را در ایران بزرگ جلوه دادند.
10. چه سازمان هایی برای براندازی دولت مصدق و سرکوب نهضت ملی شدن نفت برنامه ریزی و اقدام کردند؟ سازمان جاسوسی آمریکا (سیا) با همکاری سازمان جاسوسی انگلستان.
11. حل بحران نفت از طریق قدرت نظامی و توسل به کودتا برای اولین بار از سوی چه دولتی و با چه عنوانی طراحی شد؟ از سوی انگلستان تحت عنوان «عملیات چکمه» طراحی شد.
12. انگلستان از چه راه هایی به تضعیف دولت مصدق پرداخت؟ تحریم خرید نفت ایران و تهدید کشورهای خریدار نفت ایران به تعقیب قضایی و مجازات.
13. موضع حزب توده نسبت به دولت مصدق چه بود و عملکرد آن حزب در کودتای 28 مرداد چگونه بود؟ حزب توده به دلیل وابستگی به شوروی از منافع آن دولت حمایت می کرد و همواره رفتار خصمانه ای با نهضت ملی شدن نفت داشت، اما پس از واقعه ی 30 تیر 1331 برخی از رهبران حزب تصمیم به حمایت از دکتر مصدق گرفتند و در مواردی چون خروج شاه از کشور و فراندوم برای انحلال مجلس دوره ی هفدهم از دولت دکتر مصدق پشتیبانی کردند. عملکرد: در فاصله ی کودتای نافرجام 25 مرداد تا کودتای 28 مرداد حزب توده با وجود داشتن تشکیلات وسیع و سازمان نظامی، نیروهایش را از خیابان ها فراخواند و در برابر کودتا هیچ واکنشی به جز پایین کشیدن مجسمه های شاه و شعار الغای سلطنت و استقرار جمهوری دموکراتیک که به بهره برداری کودتاچیان در جنگ روانی منجر شد، انجام نداد.
14. علل عدم واکنش شوروی و حزب توده در قبال کودتا 28 مرداد چه بود؟ بلاتکلیفی ناشی از مرگ استالین بود.
15. نقش شبکه بدامن در کودتای 28 مرداد 1332 چه بود؟ این شبکه از طریق نفوذ در احزاب و جریان های سیاسی، ضمن ایجاد بلوا و آشوب در کشور و اختلاف افکنی میان اعضای نهضت ملی ایران، موجبات بدبینی نسبت به رهبران نهضت را فراهم آورد.
16. چرا محمدرضا شاه پهلوی جرأت همراهی با ملی شدن صنعت نفت را نداشت؟ زیرا از انگلیسی ها می ترسید و هنوز خاطره برکناری و اخراج پدرش توسط آنان را، از یاد نبرده بود.
17. در دوره ی نخست وزیری مصدق، عناصر فعال دربار چه کسانی بودند و چگونه به تضعیف دولت مصدق پرداختند؟ اشرف خواهرشاه، مادرشاه، اسدالله علم و شاپور ریپورتر از عناصر فعال دربار بودند. وابستگان شاه و درباریان، با صراحت و جدیت بیشتری با نهضت ملی شدن نفت و دولت برآمده از آن، مخالفت و دشمنی کردند و در طول دوران نهضت دائم مشغول توطئه چینی و دسیسه کاری بر ضد آن بودند.
18. چرا دکتر مصدق مجلس هفدهم را منحل کرد و این اقدام برای او چه پیامدی داشت؟ دکتر مصدق به بهانه ی نفوذ و تحریکات بیگانگان در مجلس، تصمیم گرفت مجلس دوره ی هفدهم را منحل کند. انحلال مجلس فرصت مناسبی برای کودتاگران فراهم آورد؛ زیرا مشروعیت رئیس دولت را آشکارا مخدوش کرد و باعث هموار شدن عملیات کودتا شد.

درس چهاردهم

1. براساس اسناد محرمانه، کدام دولت رهبری کودتای 28 مرداد را به عهده داشت؟ دولت آمریکا.
2. مقامات آمریکا در مشاوره با نمایان انگلیسی خود چه کسی را به عنوان فرماندهی نظامی کودتا انتخاب کردند و شاه را در چه زمینه ای متقاعد نمودند؟ فضل الله زاهدی را انتخاب کردند و شاه را متقاعد نمودند که زاهدی را بپذیرد و از کودتا حمایت کند.

4. **بنابر گزارش مندرج در اسناد سازمان سیا، روزولت برای این که کودتا را از شکست کامل نجات دهد چه اقدامی انجام داد؟** به محل اختفای زاهدی رفت. آنها بی درنگ تصمیم گرفتند افکار عمومی را متقاعد سازند که رئیس دولت قانونی زاهدی است و مصدق آن مقام را غصب کرده و در صدد انجام کودتا علیه شاه است.
5. **بی توجّهی دولت به کودتای مقدّماتی و عدم پیش بینی کودتای بعدی برای دولت مصدق چه پیامدی داشت؟** موجب شد کودتاچیان بدون برخورد با مانع جدی و به سهولت غیرقابل انتظاری حکومت ملی را ساقط و رژیم آمریکایی را مستقر کنند.
6. **سازمان سیا چه نقشی در انجام کودتای ۲۸ مرداد داشت؟** کودتاچیان با هدایت سازمان سیا توانستند بدون کمک نیروهای نظامی اصفهان، کرمانشاه و همدان که با برنامه ریزی قبلی برای حرکت به سوی تهران آماده بودند، با بسیج دستجاتی از اراذل و اوباش که با پول های مراکز اطلاعاتی انگلستان و آمریکا سازماندهی شده بودند، نقشه های خود را عملی کنند.
7. **پیامدهای کودتای ۲۸ مرداد برای ملت ایران چه بود؟** پیامدهای سهمگین و ناگوار برای ملت ایران که منجر به سلطه ی همه جانبه ی آمریکا در ایران گردید، همراه بود.
8. **حرکت ملت ایران پس از شهریور 1320 بر چند پایه استوار بود و چرا این حرکت به نتیجه نهایی نرسید؟** بردوپایه عمده استوار بود: 1- جلوگیری از بازگشت دیکتاتوری پهلوی 2- کوتاه کردن دست استعمار. به علت دسیسه بیگانگان، اختلافات داخلی و نبود رهبری مقتدر و بصیر به نتیجه نرسید.

درس پانزدهم

1. **پس از کودتای 28 مرداد 1332 چه فضایی در جامعه حاکم شد؟** باروی کارآمدن دولت نظامی زاهدی فضای تیره ای در جامعه ایرانی حاکم شد و سرتیپ تیمور بختیار که افسری بی رحم و خونریز بود فرماندار نظامی تهران شد.
2. **اقدامات تیمور بختیار پس از کودتای 28 مرداد را بنویسید؟** بسیاری از مخالفان را دستگیر و زندانی کرد. سقف بازار تهران را تخریب و عده ای از بازاریان را به خارک تبعید کرد.
3. **وضعیت دکتر مصدق پس از کودتای 28 مرداد چه شد؟** دکتر مصدق در دادگاه نظامی محاکمه و به سه سال زندان محکوم شد و تا آخر عمر در قریه احمدآباد تهران تحت نظر بود.
4. **قرارداد کنسرسیون نفت چه بود و با چه هدفی به ایران تحمیل شد و نتیجه ی آن چه بود؟** قرارداد کنسرسیون نفت بین ایران و چند شرکت نفتی آمریکایی فرانسوی و هلندی بسته شد. با هدف بهره برداری از مخازن نفت ایران توسط حکومت دست نشانده شاه به ایران تحمیل شد و مجدداً نفت ایران را زیر سیطره ی بیگانگان درآورد.
5. **علت برکناری زاهدی از نخست وزیری چه بود و چه کسی جانشین وی شد؟** به علت اشتها به حیف و میل کمک های آمریکایی ها و بی اعتنائی به شاه، با کمک انگلیسی ها کنار گذاشته شد و حسین علاء به نخست وزیری رسید.
6. **پیمان بغداد با توصیه ی چه کشوری و بین کدام کشورها بسته شد؟** به توصیه ی آمریکا بین کشورهای ایران، ترکیه، عراق و پاکستان.
7. **پیمان بغداد بر مبنای نظریه ی چه کسی و با چه هدفی تشکیل شد؟** این پیمان بر مبنای نظریه «آیزنهاور» رئیس جمهور آمریکا، با هدف کامل کردن حلقه ی محاصره شوروی، به بهانه ی خطر کمونیسم.
8. **علت مخالفت شهید نواب صفوی با پیمان بغداد چه بود؟** زیرا معتقد بود که ورود ایران در پیمان بغداد، زمینه ساز سلطه ی نظامی آمریکا بر ایران است.
9. **منظور از ساواک چیست؟** ساواک سازمان اطلاعات و امنیت کشور.
10. **اهمیت تأسیس ساواک از دیدگاه آمریکا به چه جهاتی بود؟** 1- همسایگی ایران با شوروی به عنوان رقیب اصلی آمریکا 2- حفظ و تثبیت نفوذ آمریکا در ایران.
11. **اولین رئیس ساواک که بود؟** سپهبد تیمور بختیار.
12. **نقش ساواک در ایران از سال 1336 تا 1357 چه بود؟** نقش مهمی در شناسایی و سرکوب گروه های مخالف داشت. شکنجه ی جسمی و روحی مخالفان رژیم و ایجاد جوّ اختناق، رعب و وحشت، کنترل دولتمردان و نمایندگان مجلسین.
13. **بیگانگان چه نقشی در تأسیس و اداره کردن ساواک داشتند؟** ساواک، با هدایت و حمایت سرویس های اطلاعاتی آمریکا و انگلیس و سپس با کمک سازمان اطلاعاتی اسرائیل (موساد)، به صورت یک تشکیلات مخوف امنیتی و اطلاعاتی درآمد.
14. **چرا محمدرضا شاه پهلوی دست به تأسیس دو حزب ملیون و مردم زد؟** 1- فقدان مشروعیت حکومتش 2- نبود آزادی سیاسی 3- جلب توجه افکار عمومی.

درس شانزدهم

1. **هدف آمریکا از انجام اصلاحات در کشورهای توسعه نیافته چه بود؟ این اصلاحات با چه عنوانی و در چه کشورهایی اجرا شد؟** برای پیشگیری از انقلاب های

2. چرا اجرای سیاست اتحاد برای پیشرفت، در ایران اهمیت خاصی داشت؟ زیرا شاه وابسته و متحد امریکا بود و به علت همسایگی با شوروی و موقعیت ممتاز جغرافیای سیاسی، در وضعیت حساس و تعیین کننده قرار داشت.
3. اهداف آمریکایی ها از انجام اصلاحات اجتماعی و اقتصادی در ایران چه بود؟ 1- جلوگیری از انقلاب سرخ و کاهش خطر کمونیسم 2- زمینه انقلاب سفید را فراهم می کرد 3- از گسترش فعالیت های مردمی جلوگیری می کرد.
4. شاه در شهریور 1339، با منصوب کردن شریف امامی به نخست وزیری، با طرح چه شعارهایی به استقبال از سیاست های جدید آمریکا رفت؟ 1- آزادی احزاب 2- فضای باز سیاسی 3- اصلاحات اقتصادی.
5. آمریکا چه نقشی در برکناری شریف امامی و انتصاب علی امینی به نخست وزیری داشت؟ کندی رئیس جمهوری آمریکا، به شاه و شریف امامی اعتماد نداشت و آن ها را برای اجرای برنامه هایش در ایران مناسب ندید. آمریکا، در این زمان، برای هموار کردن سیاست های خود، با برخی از رجال ایران ارتباط برقرار کرد و خواستار برکناری شریف امامی و روی کار آمدن علی امینی شد.
6. چه کسی از طرف امریکا برای اجرای اصلاحات اقتصادی و اجتماعی در ایران انتخاب شد؟ علی امینی.
7. علی امینی در دوره ی نخست وزیری خود چه اقداماتی انجام داد؟ 1- مبارزه با فساد اداری: برای جلوگیری از سقوط رژیم پهلوی و افتادن حکومت ایران به دست کمونیست ها، صورت می گرفت بود 2- اصلاحات اقتصادی: برای تغییر زیرساخت های اجتماعی و اقتصادی کشور به اجرا درآمد.
8. هدف علی امینی از مبارزه با مفاسد اقتصادی چه بود؟ 1- جلوگیری از تعمیق اعتراضات اجتماعی و مردمی علیه آمریکا 2- او به دنبال جاه طلبی های شخصی خود نیز بود و می خواست مستقل از شاه، با آمریکا ارتباط برقرار کند.
9. اصلاحات ارضی در زمان نخست وزیری چه کسی و از کجا آغاز شد؟ نخست وزیری علی امینی از آذربایجان.

درس هفدهم

1. چرا شاه با رحلت آیت الله بروجردی فرصت را برای اجرای اصلاحات مورد نظر آمریکا مناسب دید؟ تصوّر کرد که زمینه برای جانشینی مرجع یا مراجع تقلید به جای آیت الله بروجردی وجود ندارد.
2. بهانه ی برکناری علی امینی از نخست وزیری چه بود و چه کسی جانشین وی شد؟ اختلاف بر سر بودجه ی نظامی و اسدالله علم جانشین وی شد.
3. قانون انجمن های ایالتی و ولایتی به چه منظوری تصویب شد؟ به منظور تشکیل شوراهای استان و شهرستان.
4. در دوره ی نخست وزیری علم چه تغییری در شرایط انتخابات ایالتی و ولایتی ایجاد شد؟ شرط مسلمان بودن و سوگند به قرآن مجید از شرایط انتخاب شوندگان حذف شد.
5. نتیجه ی مخالفت امام خمینی و علما با تصویب نامه ی لایحه ی انجمن های ایالتی و ولایتی چه بود؟ سرانجام شاه و دولت را وادار به عقب نشینی و اعلام لغو تصویب نامه کرد.
6. اولین پیروزی سیاسی ملت ایران به رهبری امام خمینی پس از کودتای 28 مرداد چه بود و به چه نامی شهرت یافت؟ لغو لایحه ی انجمن های ایالتی و ولایتی و به نهضت دو ماهه ی روحانیون شهرت یافت.
7. لوایح انجمن های ایالتی و ولایتی مقدمه ی اجرای چه حرکتی بود و بعدها از سوی شاه و آمریکا چه نامیده شد؟ مقدمه ی اجرای حرکتی در جهت خواست آمریکایی ها برای جلوگیری از نفوذ کمونیسم در ایران و انقلاب سفید (اصول ششگانه) نامیده شد.
8. برای اطلاع از همه پرسى راجع به اصول شش گانه شاه، چه کسی از طرف مراجع مامور ملاقات با شاه شد؟ آیت الله روح الله کمالوند.
9. عکس العمل امام خمینی در برابر رفتارندم اصول ششگانه چه بود؟ آن را تحریم کرد.
10. چه کشوری رفتاری در برابر اصول ششگانه را به شاه تبریک گفتند؟ رئیس جمهور آمریکا و ملکه ی انگلیس.

درس هیجدهم

1. عکس العمل امام خمینی در اعتراض به سیاست های رژیم پهلوی در نوروز سال 42 چه بود؟ عید نوروز را تحریم کردند.
2. هدف رژیم شاه از یورش به مدرسه فیضیه چه بود؟ ایجاد ارباب و وحشت بود.
3. حمله به مدرسه ی فیضیه قم و مدرسه طالبیه ی تبریز چه پیامدهایی به دنبال داشت؟ حادثه ی خونین فیضیه پیامدهای مختلفی داشت و برخلاف انتظار رژیم مبارزه را جدی و آشکارتر کرد. روحانیون تهران، قم، مشهد، اصفهان، شیراز و برخی از دیگر شهرستان ها به منظور ابراز همدردی و پشتیبانی از حوزه ی علمیه قم به مدت یک هفته دست به اعتصاب زدند و از رفتن به مساجد و اقامه ی نماز جماعت خودداری کردند.
4. نتیجه انعکاس خبر دستگیری امام خمینی در 15 خرداد 42 چه بود؟ با انعکاس خبر دستگیری امام خمینی در 15 خرداد، موجی عظیم از اعتراض مردمی در قم به

5. علت قیام 15 خرداد سال 42 چه بود؟ دستگیری امام خمینی توسط رژیم شاه.
 6. چه عواملی باعث شد که دولت امکان سرکوب تظاهر کنندگان را در 15 خرداد سال 42 بیابد؟ 1- نبود برنامه برای تظاهرات 2- خود جوش بودن حرکت اعتراض آمیز مردم (بدون سازماندهی).
 7. دستاورد های قیام 15 خرداد سال 1342 را بنویسید؟ 1- بسیج توده های مختلف مردم در صحنه مبارزه علیه رژیم دست نشانده پهلوی 2- ایجاد فرهنگ مبارزه به عنوان یک تکلیف الهی در جامعه 3- افزایش رشد سیاسی در حوزه های علمیه و روحانیت 4- گرایش بیشتر روشنفکران و دانشگاهیان به ارزش های اسلامی به عنوان انگیزه اصلی مبارزات سیاسی.
 8. چرا رژیم شاه در هفدهم فروردین 1343 امام خمینی را آزاد کرد؟ شاه با هدف جلب رضایت امام خمینی و ترس از رویارویی با قیامی دیگر.
 9. لایحه ی کاپیتولاسیون چگونه به تصویب رسید و مفاد آن چه بود؟ با افزایش مستشاران و نظامیان آمریکا در ایران، دولت منصور با تقدیم یک لایحه به مجلس شورای ملی برای مستشاران و نظامیان آمریکایی و خدمتکاران آن ها، درخواست مصونیت قضایی کرد.
 10. به دنبال تصویب لایحه کاپیتولاسیون، آمریکایی ها چه اقدامی انجام دادند؟ آمریکایی ها اعطای وام دویست میلیون دلاری به ایران را برای خرید اسلحه به تصویب رساندند.
 11. چرا رژیم پهلوی امام خمینی را در 13 آبان سال 1343 دستگیر و به ترکیه تبعید کرد؟ به دنبال اعتراض شدید و تند امام خمینی به تصویب لایحه ی کاپیتولاسیون.
 12. چه کسی و از چه گروهی و چرا حسنعلی منصور را ترور کرد؟ محمد بخارایی یکی از اعضای هیات های متلفه اسلامی به جرم خیانت به کشور.
 13. آثار و نتایج بیدارگری اسلامی به رهبری امام خمینی را بنویسید؟ 1- ورود جدی اسلام سیاسی به روند بیداری اسلامی و عرصه مبارزه با دیکتاتوری و استعمار خارجی 2- ورود آشکار مرجعیت شیعه به عرصه مبارزه با استبداد داخلی و وابستگی رژیم پهلوی به آمریکا و اسرائیل 3- پیوند بیش از پیش حوزویان و دانشگاهیان و مخالفت صریح و عملی هر دو گروه با اقدامات دین ستیزانه رژیم پهلوی 4- طرح اندیشه حکومت اسلامی بر پایه نظریه ولایت فقیه 5- بازسازی کارکرد مسجد و منبر و تبدیل آنها به کانون های بیداری اسلامی. (دو مورد کافی است)
- درس نوزدهم**
1. دوران نخست وزیری چه کسی اوج استبداد و دیکتاتوری محمدرضا شاه در ایران است؟ امیر عباس هویدا.
 2. شاه کدام حزب را در دوران نخست وزیری هویدا تشکیل داد؟ حزب رستاخیز.
 3. عملکرد حزب رستاخیز چگونه بود؟ حزب رستاخیز به مثابه یک سازمان امنیتی جدید در ذیل ساواک فعالیت خود را آغاز کرد که علاوه بر فعالیت های به ظاهر حزبی، عملکرد تمام گروه ها و بخش های فعال در سیاست رژیم را رصد کرده و گزارش آن را به شاه منتقل می نمود. بنای حزب رستاخیز بر این است که معترضان به برنامه شاه در ایران، باید بین زندان، تبعید یا محو شدن، یکی را انتخاب کنند.
 4. برنامه های فرهنگی رژیم پهلوی در فاصله سال های ۱۳۴۲ تا ۱۳۵۶ چه اهدافی را تعقیب می کرد؟ به قصد تضعیف ارزش های دینی و ملی و ترویج فرهنگ غربی.
 5. اهداف و انگیزه های محمدرضا شاه از برگزاری جشن های ۲۵۰۰ ساله چه بود؟ او در مقایسه با بسیاری از شخصیت های مطرح جهان فاقد مقبولیت مردمی بود و برای کسب اعتبار کاذب، درصدد برآمد حکومت و شخصیت خود را به کوروش، پادشاه بزرگ هخامنشی پیوند زند و از این طریق محبوبیت و مشروعیتی کسب کند.
 6. عملکرد ساواک و نیروهای امنیتی رژیم پهلوی بین سال های ۱۳۴۲ تا ۱۳۵۶ چگونه بود؟ حکومت شاه در این فاصله سیاست فشار بر منتقدان و سرکوب مخالفان را شدت بخشید. نیروهای ساواک، شهربانی و ژاندارمری برای مقابله با مردم بسیج شدند؛ برای هماهنگی مطلوب در میان نیروهای سرکوبگر، کمیته مشترک ضدخرابکاری شکل گرفت. دستگیری، حبس، تبعید و ممنوع المنبر کردن، کمترین اقدام نیروهای امنیتی در برابر منتقدان و مخالفان بود.
 7. سیاست خارجی حکومت پهلوی در فاصله ی سال های ۱۳۴۳ تا ۱۳۵۶ تحت تأثیر چه عواملی بود؟ تحت تأثیر منافع و اغراض قدرت های بزرگ جهان و به خصوص آمریکا قرار داشت.
 8. محمد رضا شاه پهلوی قدرتش را بر چه پایه هایی استوار ساخته بود؟ 1- دیوان سالاری دولتی 2- دربار 3- ارتش.
 9. نتیجه افزایش سرسام آور بودجه نظامی در زمان شاه چه بود؟ این افزایش بر بخش های عمرانی و اقتصادی و کشاورزی تأثیر سویی داشت و اقتصاد ایران به سمت وابستگی پیش رفت.

10. چرا فرایند وابستگی ایران به خارج در دوره پهلوی به سود آمریکا بود؟ زیرا درآمد حاصل از نفت، صرف واردات کالاهایی می شد که پیش از اصلاحات آمریکایی و انقلاب به اصطلاح سفید، کشاورزان و صنعت گران ایرانی تولید می کردند؛ بنابراین دلارهای نفتی، بار دیگر به مبدأ اولیه ی خود یعنی کشورهای غربی، به ویژه آمریکا باز می گشت.
11. چرا رژیم شاه امام خمینی را در تاریخ 13 مهرماه 1344 از ترکیه به نجف اشرف تبعید کرد؟ شاه با تبعید امام خمینی می خواست رهبری نهضت را از ایران دور سازد تا شعله های بیداری را در ایران خاموش کند.
12. فعالیت های سیاسی و فرهنگی امام خمینی در دوران تبعید را بنویسید؟ 1- تحلیل های روشنگرانه درباره مسائل ایران و حوادث خاورمیانه به ویژه ی جنگ اعراب و اسرائیل 2- همواره خطر سلطه ی همه جانبه ی آمریکا بر ایران و پیامدهای فرهنگی و سیاسی ناشی از آن را گوشزد می کرد 3- امام خمینی کوشید میان روحانیون و دانشگاهیان در مبارزه علیه شاه وحدت ایجاد کند 4- ضمن تبیین نظریه ی حکومت اسلامی به ضرورت تشکیل حکومت اسلامی بر پایه ی ماهیت سیاسی و اجتماعی دین مبین اسلام اهتمام ورزیدند 5- اندیشه ی جدایی دین از سیاست را که سالیان طولانی توسط رژیم پهلوی تبلیغ و ترویج می شد، کمرنگ کرد. (دو مورد کافی است)
13. جنبش های دانشجویی در دهه های 1340 و 1350 خواهان چه آرمان هایی بودند؟ 1- عدالت اجتماعی 2- آزادی 3- استقلال 4- پیشرفت کشور.
14. محور فعالیت انجمن های اسلامی دانشجویان چه بود؟ 1- فعالیت های فرهنگی 2- مقابله با افکار مارکسیستی و الحادی 3- مخالفت با اندیشه ی جدایی دین از سیاست.
15. گرایش محمدرضا شاه به فرهنگ غرب، چه پیامدی داشت؟ تضعیف هویت ملی (ایرانی و اسلامی) و ایجاد پدیده ی ازخود بیگانگی فرهنگی در جامعه.
16. فعالان فرهنگی پس از 15 خرداد 42 را نام ببرید؟ علامه طباطبایی، شهید مطهری، دکتر بهشتی، آیت الله خامنه ای، آیت الله طالقانی، آیت الله هاشمی رفسنجانی، آیت الله مکارم شیرازی، دکتر باهنر، مهندس بازرگان، جلال آل احمد، دکتر شریعتی، دکتر مفتاح و علامه جعفری (چهار مورد کافی است)
17. هدف فعالان فرهنگی (اندیشمندان و روشنفکران دانشگاهی و حوزوی) پس از خرداد 42 چه بود؟ احیای هویت دینی و بازگشت به خویشتن.
18. مخالفان حکومت پهلوی را چه گروه هایی تشکیل می دادند و شیوه ی مبارزه ی آن ها چگونه بود؟ گروه اول: مسلمانان انقلابی: بهترین راه مبارزه با شاه را افزایش آگاهی عمومی و بسیج همگانی مردم برای مبارزه فراگیر بود. گروه دوم: چپ گرایان: اصلی ترین روش مبارزه ی آن ها تعلیم چریک و جنگ چریکی علیه نظام شاه بود. گروه سوم: ملی گرایان: که اغلب آنها معتقد بودند رژیم پهلوی قابل تغییر نیست و باید اصل سلطنت را پذیرفت ولی برای کاهش خودکامگی شاه تلاش کرد.

درس بیستم

1. کارتر با طرح چه شعارهایی وارد عرصه ی انتخاباتی ریاست جمهوری آمریکا شد؟ شعار حقوق بشر و فضای باز سیاسی.
2. راهبرد جمهوری خواهان آمریکا در دوره ی ریاست جمهوری کارتر در ایران چه بود؟ شاه نقش ژاندارم منطقه را برای آمریکا ایفا می کرد و هزینه ی تامین امنیت کشورهای همجوار به عهده ایران بود.
3. علت انتخاب شعارهای حقوق بشر و فضای باز سیاسی توسط حزب دموکرات آمریکا چه بود؟ در پی شکست در جنگ ویتنام دولت دموکرات آمریکا برای اعاده حیثیت در مبارزه تبلیغاتی علیه شوروی خود را مدافع حقوق بشر نشان داد.
4. دولت دموکرات آمریکا برای پیشبرد شیوه ی تبلیغاتی حقوق بشر خود چه اقدامی انجام داد؟ برای پیشبرد این مبارزه تبلیغاتی از دیکتاتورهای خشن تحت سلطه خود مثل رژیم شاه بخاطر ازخوشونت و شکنجه کمتری استفاده کند.
5. برای هماهنگی با برنامه ی حقوق بشر کارتر، در سال 57 چه تغییر و تحولاتی در ایران ایجاد شد؟ شاه برای نشان دادن هماهنگی خود با سیاست حقوق بشر کارتر اعلام کرد فضای باز سیاسی ایجاد خواهد کرد؛ لذا در 15 مرداد 1356 امیرعباس هویدا را برکنار و جمشید آموزگار را به نخست وزیری منصوب کرد.
6. در اجرای فضای باز سیاسی آمریکا، چه اقداماتی در ایران صورت گرفت؟ 1- اعلام شد قانون محاکمه سریع مخالفان در دادگاه های سری نظامی لغو شده است 2- محاکمه هایی که محکومان اغلب به تیرباران و زندان های طولانی محکوم می شدند، بعد از آن علنی خواهد بود 3- با اعلام تشکیل کمیسیون شاهنشاهی برای مبارزه با فساد، رژیم به فساد گسترده در دستگاه های دولتی اقرار کرد.
7. امام خمینی کدام حادثه را از الطاف خفیه ی الهی خواندند؟ رحلت فرزندش آیت الله سید مصطفی خمینی.
8. برگزاری مراسم ختم سید مصطفی خمینی چه پیامدهایی به دنبال داشت؟ در این مجالس سخنرانی های تند علیه شاه صورت گرفت. با وجود ممنوعیت شدید نام بردن از آیت الله خمینی، این حادثه سبب شد نام امام خمینی بار دیگر به طور گسترده ای بر سر زبان ها بیفتد.
9. مقاله «ایران و استعمار سرخ و سیاه» به امضای مستعار چه کسی و در کدام روزنامه چاپ شد و موضوع آن چه بود؟ در این مقاله که با امضای مستعار احمد

10. انتشار مقاله ی توهین آمیز روزنامه ی اطلاعات در هفدهم دی 1356، چه واکنش هایی در جامعه ایجاد کرد؟ با واکنش فوری طلاب، روحانیون و مردم قم روبه رو شد.
11. علت تظاهرات مردم قم در 19 دی ماه 1356 چه بود؟ انتشار مقاله ی توهین آمیز «ایران و استعمار سرخ و سیاه» در روزنامه اطلاعات.
12. شریف امامی با چه شعاری به نخست وزیری رسید؟ با تظاهر به شعارآشتی ملی به نخست وزیری منصوب شد.
13. عظمت تظاهرات عید فطر 13 شهریور 1357 سبب چه شد؟ عظمت راهپیمایی روز عید فطر سبب شد که امریکا، شاه و دولت چاره را در اقدام به برقراری حکومت نظامی وتوسل به خشونت گسترده ببینند.
14. عکس العمل دولت آمریکا را نسبت به کشتار مردم ایران در ۱۷ شهریور ۱۳۵۷ توضیح دهید؟ پس از این کشتار گسترده، کارتر، طی پیامی، از شاه اعلام پشتیبانی و از اقدام های او در راه بازگرداندن نظم، حمایت کرد. در کاخ سفید برای مقابله با انقلاب اسلامی اختلافات جدی وجود داشت. شورای امنیت ملی معتقد به کشتار گسترده مردم و وزارت امور خارجه درصدد نفوذ در انقلاب بود.

درس بیست و یکم

1. هدف شاه و امریکا از تبعید امام خمینی به فرانسه چه بود؟ تصور این بود که دور شدن امام خمینی از ایران سبب جدایی وی از جریان انقلاب خواهد شد.
2. هجرت امام خمینی به پاریس چه پیامدهایی را در پی داشت؟ شرایط بهتر ارتباطات در فرانسه، به کمک رهبری انقلاب آمد. از آن پس، تماس ها راحت تر و پیام ها بیشتر شد.
3. ماجرای 13 آبان 1357 چه بود و چه پیامدی داشت؟ در 13 آبان 57 عده ی زیادی از دانشجویان و دانش آموزان تظاهرکننده در دانشگاه تهران توسط نیروهای نظامی و انتظامی به شهادت رسیدند. پخش صحنه هایی از آن در تلویزیون احساسات مردم را برانگیخت و شریف امامی از نخست وزیری استعفا و در 14 آبان ارتشبد از هاری به جای او منصوب شد.
4. در پی تظاهرات 13 آبان سال 57، شاه چه نطقی بیان کرد؟ شاه در 15 آبان اعتراف کرد که پیام ملت ایران را شنیده است و سوگند یاد کرد خطاها، فساد، ظلم و بی قانونی تکرار نخواهد شد.
5. از هاری برای برقراری آرامش به چه اقداماتی دست زد؟ در اولین اقدام برای ایجاد کاهش نارضایتی و برقراری آرامش، جمعی از سران بدنام رژیم پهلوی، نظیر امیرعباس هویدا، نخست وزیر اسبق و ارتشبد نصیری، رئیس سابق ساواک را دستگیر کرد.
6. تحلیل گران مسائل سیاسی و خبرگزاری های مختلف جهان چه واقعه ای را پایان عمر حکومت شاهنشاهی در ایران تلقی کردند؟ تظاهرات عاشورا 1357.
7. چرا برپایی تظاهرات عاشورا به منزله ی یک همه پرسی عمومی تلقی شد؟ مردم در این تظاهرات که به منزله ی یک رفراندوم (همه پرسی) بود، خواستار استقلال، آزادی، جمهوری اسلامی شدند.
8. قطعنامه ی راهپیمایی روز عاشورای سال 57 که توسط شهید بهشتی قرائت شد بر چه مسائلی تاکید می کرد؟ 1- تاکید مجدد بر سرنگونی نظام سلطنتی 2- بازگشت امام خمینی به کشور 3- تشکیل جمهوری اسلامی 4- دعوت از ارتش برای پیوستن به مردم.
9. دولت آمریکا در دوره ی نخست وزیری بختیار چه سیاستی نسبت به ایران اتخاذ کرد؟ شورای امنیت ملّی آمریکا به دنبال اجرای کودتا و به راه انداختن جوی خون در ایران بودند اما کارتر، وزارت امور خارجه و سازمان سیا، به فکر فریب مردم، از طریق جایگزینی بختیار به جای شاه و سوار شدن بر موج انقلاب بودند.
10. وظیفه ژنرال هایزر در ایران چه بود؟ وظیفه ی او هماهنگی با سران ارتش برای حمایت ازدولت بختیار و در صورت لزوم انجام کودتای نظامی علیه انقلاب و حفظ مراکز راهبردی آمریکا بود.
11. امام چه وظایفی را به شورای انقلاب واگذار کرد؟ 1- بررسی چگونگی تشکیل دولت موقت 2- نحوه انتقال قدرت 3- مقدمه های تصویب قانون اساسی جدید.
12. دولت موقت چگونه شکل گرفت؟ به پیشنهاد شورای انقلاب مهدی بازرگان به عنوان نخست وزیر دولت موقت انتخاب شد.

درس بیست و دوم

1. امام خمینی چه وظایفی را به دولت موقت واگذار کرد؟ 1- اداره امور کشور 2- اجرای رفراندوم درباره تعیین نظام سیاسی کشور 3- تشکیل مجلس منتخبان مردم برای تصویب قانون اساسی 4- برگزاری انتخابات مجلس نمایندگان ملت طبق قانون اساسی جدید.
2. اولین همه پرسی بعد از پیروزی انقلاب در چه زمینه ای بود؟ تعیین نظام سیاسی کشور.
3. قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران چگونه تدوین و تصویب شد؟ مجلس خبرگان قوانین اساسی کشورهای مختلف غربی و اسلامی را مورد بررسی قرارداد و با توجه به قانون اساسی سابق کشور و مبانی فقهی و اسلامی و نظرات نمایندگان گروه های مختلف سیاسی و فکری، تدوین قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران

4. **وظیفه ی شورای نگهبان در نظام جمهوری اسلامی چیست؟** علاوه بر تشخیص عدم مغایرت و تعارض مصوبات مجلس شورای اسلامی با احکام اسلام و قانون اساسی، بر انتخابات مجلس خبرگان رهبری، ریاست جمهوری و مجلس شورای اسلامی نظارت و از آرای مردم پاسداری کند.
 5. **پس از پیروزی انقلاب اسلامی کدام نهاد ها به دستور امام خمینی تشکیل شدند؟** 1- کمیته انقلاب اسلامی 2- سپاه پاسداران انقلاب اسلامی 3- بسیج مستضعفان 4- جهادسازندگی 5- کمیته امداد امام خمینی 6- نهضت سواد آموزی.
 6. **چه عواملی موجب شد به تدریج بین دولت موقت و امام و یاران امام فاصله ایجاد شود؟** بی ارادگی و ناتوانی در تبعیت از روش انقلابی امام خمینی.
 7. **مهم ترین دسیسه ها و توطئه های امریکا را بر ضد انقلاب اسلامی بنویسید ؟** 1- تضعیف، حذف و تروراندیشمندان و متفکران دینی یاران امام 2- ایجاد گروه های سیاسی مخالف 3- حمایت از ساواکی ها 4- ایجاد آشوب در استان ها 5- حمله نظامی به طبرستان 6- تحریم و محاصره اقتصادی 7- جنگ تبلیغاتی و شایعه پراکنی علیه انقلاب اسلامی 8- طراحی کودتا 9- جنگ تحمیلی 8 ساله. (سه مورد)
 8. **گروه های ضد انقلاب خواستار چه تغییراتی در انقلاب اسلامی بودند؟** 1- تغییر در شورای انقلاب 2- دادن سلاح به گروهک ها 3- انحلال ارتش.
 9. **اصلی ترین گروهک هایی که در سال 58 باعث بحران شدند را نام ببرید؟** 1- حزب خلق مسلمان در آذربایجان شرقی 2- حزب دموکرات کردستان 3- حزب خلق عرب در خوزستان 4- حزب خلق بلوچستان 5- حزب خلق ترکمن صحرا.
 10. **بارزترین نمونه آشوب های منطقه ای که توسط استکبار جهانی برای تجزیه بخشی از میهن اسلامی طراحی شد چه بود؟** غائله کردستان بود که توسط حزب دموکرات کردستان آغاز شد.
 11. **کدام عوامل خارجی از تجزیه طلبان کردستان حمایت می کردند؟** کشورهای غربی و بلوک شرق و عوامل آنها در منطقه مانند رژیم بعث عراق، با ارسال پول و اسلحه این غائله ها را دامن می زدند.
 12. **عوامل اصلی آشوب ترکمن صحرا چه بود؟** سو استفاده آشوبگران از اختلافات و تفاوت های مذهبی و قومی و عملکرد حکومت پهلوی و سیاست های سوء آن ها در منطقه بر سر مالکیت زمین های کشاورزی از عوامل مورد استفاده این گروه ها بود.
 13. **وجوه مشترک گروه های ضد انقلاب را بنویسید؟** 1- اغلب ماهیت چپ و مارکسیستی داشتند و یا به ظاهر چنان می نمودند 2- هر کدام به یک یا چند قدرت خارجی منطقه ای یا بین المللی وابسته بودند 3- از تفاوت های مذهبی و قومی که در هر کشور وجود دارد در جهت تفرقه، سوء استفاده می کردند.
 14. **چرا مهندس بازرگان مورد اعتراض شدید گروه های سیاسی و انقلابیون واقع شده بود؟** به علت ملاقات محرمانه با برژینسکی مشاور امنیت ملی کارتر که از آمرین مستقیم کشتار مردم ایران در زمان شاه بود.
 15. **چه عواملی موجب تسخیر سفارت آمریکا، توسط گروهی از دانشجویان در 13 آبان 1358 شد؟** ورود شاه به آمریکا و نگرانی های فزاینده از مداخلات سفارت آمریکا در تهران.
 16. **علت استعفای مهندس بازرگان از نخست وزیری چه بود؟** 1- اعتراض انقلابیون و گروه های سیاسی به مهندس بازرگان به علت ملاقات محرمانه با برژینسکی مشاور امنیت ملی کارتر 2- تصرف سفارت آمریکا در تهران توسط گروهی از دانشجویان و گروگان گرفتن اعضای سفارت.
- درس بیست و سوم**
1. **پس از استعفای مهندس بازرگان، به دستور امام خمینی چه نهادی جریان امور مملکت را به دست گرفت؟** شورای انقلاب.
 2. **اولین رئیس جمهور انقلاب اسلامی ایران که بود؟** ابوالحسن بنی صدر.
 3. **حزب جمهوری اسلامی به پیشنهاد چه کسی و چرا تاسیس شد؟** با پیشنهاد و مدیریت شهید آیت الله دکتر بهشتی برای سازماندهی تشکیلات و همبستگی ملی.
 4. **جریان های سیاسی در دوره ی ریاست جمهوری بنی صدر به چند جناح کلی تقسیم می شدند؟** 1- نیروهای انقلابی و مدافع اسلام 2- نیروهای مخالف که شامل لیبرال ها و نیروهای چپ بودند.
 5. **در دوره ی ریاست جمهوری بنی صدر، بین جریان اصولگرا (انقلابی و حزب الله) و جریان لیبرال و چپ، چه اختلاف هایی بروز کرد؟** 1- اختلاف در انتخابات مجلس شورای اسلامی 2- اختلاف در انتخاب نخست وزیر.
 6. **انقلاب فرهنگی در چه شرایطی و با چه هدفی انجام شد؟** در شرایطی که دانشگاه ها محل مجادلات و درگیری های سیاسی شده بود. زیرا گروه های سیاسی، کلاس های درس دانشگاه ها و حتی برخی از دبیرستان های بزرگ را به دفترهای گروهی خود تبدیل کرده بودند. **هدف:** 1- پاکسازی گروه های معاند که در مراکز دانشگاهی نفوذ کرده بودند 2- ایجاد تحول در درس های آموزش عالی.
 7. **بنی صدر چرا و چگونه از ریاست جمهوری عزل شد؟** به علت کمجروی و عدم مسئولیت او در شرایط حساس و خطر کشور، مجلس شورای اسلامی طبق قانون اساسی با اکثریت آرا به عدم صلاحیت بنی صدر رای داد. این رای به تایید امام رسید.

8. **ترور شخصیت های طراز اول کشور دارای چند مرحله بوده است ، چه کسانی ترور شدند و این ترورها بیشتر توسط چه گروه هایی صورت گرفت؟** در دو مرحله اجرا شد : مرحله اول: تیمسارقرنی، آیت الله مرتضی مطهری، حاج مهدی عراقی، آیت الله قاضی طباطبایی، دکتر محمد مفتاح به شهادت رسیدند. این ترورها عمدتاً توسط گروهک فراقان انجام گرفت. مرحله دوم : آیت الله سید علی خامنه ای به شدت مجروح شد. دکتر بهشتی ، محمدعلی رجایی و دکتر محمد جواد باهنر؛ آیت الله سید عبدالحسین دستغیب، آیت الله صدوقی، آیت الله اشرفی اصفهانی و حجت الاسلام هاشمی نژاد به شهادت رسیدند. این ترورها توسط سازمان مجاهدین خلق صورت گرفت.

9. **دشمنان انقلاب اسلامی برای به سقوط کشاندن انقلاب به چه اقداماتی دست زدند؟** 1- تقویت و تشویق گروهک های ضد انقلاب که جو سیاسی اجتماعی کشور را کاملاً آشفته و بحرانی ساخته بودند 2- ایجاد آشوب های استانی در قالب حرکت های قومی 3- ایجاد اختلاف در ارکان اصلی نظام 4- ترور شخصیت های برجسته انقلاب 5 - جوسازی و ایجاد جنگ روانی و ایجاد رعب و وحشت در میان مردم همراه با تبلیغات وسیع شبکه های خبری و مطبوعاتی 6- حمله نظامی آمریکا به ایران 7- طراحی کودتای نوژه 8- مخالفت با دستیابی ایران به فناوری هسته ای صلح آمیز. (سه مورد کافی است)

10. **علت حمله نظامی آمریکا به ایران از طریق صحرای طیس چه بود؟** به بهانه ی نجات گروگان های سفارت آمریکا.

11. **هدف از طراحی کودتای نوژه چه بود؟** تا با اشغال و بمباران مراکز مهم کشور از جمله قم و تهران و اقامتگاه امام تکلیف انقلاب را یکسره کنند .

12. **علت مخالفت آمریکا و برخی از کشورهای استعماری با برنامه ی هسته ای صلح آمیز ایران چیست؟** آمریکا و برخی کشورهای استعماری می خواهند دانش هسته ای در انحصار خود آنان باشد و دیگر کشورها به آن دسترسی نداشته باشند.

درس بیست و چهارم

1. **سابقه ی دشمنی دولتمردان عراق با ایران به چه زمانی برمی گردد؟** دوره ی صفویه .
2. **در سال 1338 ش عبدالکریم قاسم، رئیس جمهور عراق چه ادعایی در مورد خاک ایران کرد؟** ادعا کرد خرمشهر قسمتی از خاک عراق است .
3. **اختلافات ایران و عراق در دوره ی پهلوی با وساطت چه کشوری و با امضای کدام قرارداد به پایان رسید؟** الجزایر - قرارداد الجزایر.
4. **چه عواملی باعث حمله عراق به ایران شد؟** با وقوع انقلاب اسلامی در ایران و تضعیف ارتش و نیروهای مسلح و بروز بحران های داخلی، رژیم عراق تصور کرد که زمینه خوبی برای تجاوز به میهن ما فراهم شده است و به دلیل وقوع انقلاب، کشور آمادگی رویارویی با جنگ خارجی را ندارد.
5. **کدام کشورها در حمله به ایران از عراق حمایت کردند؟** برخی کشورهای عربی و قدرت های بزرگ مانند آمریکا، شوروی، انگلیس و فرانسه عراق را مورد حمایت قرار دادند.
6. **چرا در ابتدای جنگ، ارتش صدام به پیشرفت های سریعی در خاک ایران موفق شد؟** از آنجا که ایران هنوز آمادگی کافی برای مواجهه با جنگی بزرگ را نداشت، نیروهای زمینی صدام موفق شدند به سرعت از مرزها بگذرند.
7. **نتیجه ی پیروزی های پی در پی ایران در جبهه های جنگ چه بود؟** منجر به تقویت وحدت ملی شد.
8. **چه موقع صدام ندای صلح خواهی سرداد؟** درحالی که نیروهای ایرانی، پی در پی متجاوزان بعثی را عقب می راندند، صدام ندای صلح خواهی و مظلوم نمایی سر داد.
9. **چرا ایران در ابتدا آتش بس را نمی پذیرفت؟** 1- زیرا هنوز بخش های زیادی از خاک ایران در تصرف متجاوزان بعثی بود و قبول آتش بس موجب تثبیت حضور آنان در خاک ایران می شد 2- آنان می دانستند که صدام درصدد است طی آتش بس، فرصتی به دست آورد تا به تجدید قوا و بازسازی نیروهای خود بپردازد 3- صدام طی حمله به ایران، هزاران نفر از ایرانیان را قتل عام و خانواده های زیادی را داغ دار کرده بود. پس باید به عنوان آغازگر جنگ، محکوم و تنبیه می شد. (دو مورد کافی است)
10. **حمله ی موشکی صدام به شهرهای ایران با چه هدفی آغاز شد؟** با هدف شکستن روحیه ی مقاومت مردم ایران.
11. **هدف رژیم بعثی عراق از طرح شایعه ی استفاده از سلاح های شیمیایی در شهرهای بزرگ ایران چه بود؟** می کوشید تا هسته ی مرکزی دفاعی و قدرت جمهوری اسلامی ایران را که حمایت های مردمی بود، کاهش دهد.
12. **در قطعنامه ی 598 سازمان ملل، کدام خواسته های ایران مورد توجه قرار گرفت؟** 1- عقب نشینی به مرزهای بین المللی پس از آتش بس 2- تعیین متجاوز.
13. **هدف اصلی عراق در حمله به ایران چه بود؟** برهم زدن قرارداد 1975 الجزایر و تصرف کل اروندرود بود.
14. **پس از ارتحال امام خمینی چه کسی به جانشینی وی انتخاب شد؟** پس از ارتحال امام خمینی مجلس خبرگان رهبری، اجلاس فوق العاده ای تشکیل داد و حضرت آیت الله خامنه ای را به رهبری نظام جمهوری اسلامی برگزید.

درس بیست و پنجم

2. **ابعاد متفاوت استقلال چیست ؟** 1-استقلال فکری 2-استقلال سیاسی 3-استقلال اقتصادی.
3. **مفهوم استقلال سیاسی چیست ؟** یعنی مدیران و مسئولان و سران هر کشور در تعیین خط مشی و اجرای برنامه های کشور تابع دستور بیگانگان و مداخله آنان نباشند.
4. **استقلال اقتصادی به چه معناست ؟** به معنای نداشتن وابستگی در ابعاد گوناگون اقتصادی است.
5. **آزادی در شعار «استقلال، آزادی، جمهوری اسلامی» به چه معناست ؟** به معنای آن است که مردم ایران، خواهان آزادی در راستای تأمین استقلال و مطابق با قوانین متعالی و نجات بخش اسلام هستند.
6. **جمهوری اسلامی یا مردم سالاری دینی متکی به چیست ؟** متکی به آرای مردم و حاکمیت قوانین متعالی اسلام است.
7. **ولایت فقیه به عنوان هسته مرکزی نظام جمهوری اسلامی دارای چه نوع مشروعیتی است ؟** دارای مشروعیت الهی که با مقبولیت مردمی تحقق و عینیت می یابد.
8. **اوکین نتیجه ی انقلاب اسلامی در داخل کشور چه بود ؟** تغییر رژیم وابسته و خودکامه ی شاهنشاهی و استقرار نظام جمهوری اسلامی مبتنی بر آرا و خواست های مردم به جای آن بود.
9. **دستاوردهای سیاسی انقلاب اسلامی را بنویسید ؟** 1-تغییر رژیم وابسته و خودکامه ی شاهنشاهی و رفع استعمار و استبداد از ملت ایران 2-استقرار نظام جمهوری اسلامی 3- تدوین قانون اساسی جمهوری اسلامی 4- استقلال سیاسی 5- پیوند دین و سیاست و ارائه الگویی نوین برای مردم سالاری دینی 6- رشد سیاسی و آگاهی های عمومی مردم و حضور مردم در صحنه های مختلف 7- شکست ابهت قدرت های شرق و غرب و قدرت های سلطه گر خارجی 8- عدم سلطه پذیری از قدرت های شرق و غرب و نفی هرگونه سلطه جویی نسبت به سایر کشورها 9- ترسیم چهره ی صلح طلبانه از اسلام با اثبات مظلومیت مردم ایران در جریان جنگ تحمیلی و سایر تهاجمات با طرح تشنج زدایی در سطح دولت ها. (سه مورد کافی است)
10. **دستاوردهای فرهنگی انقلاب اسلامی را بنویسید ؟** 1-زدودن زنگارها و اوهام از چهره دین 2-احیای فرهنگ اسلامی به عنوان مکتبی پویا و حیات بخش 3-احیای دوباره تعالیم اسلام در ایران ضمن تحکیم استقلال، همبستگی و هویت فرهنگی مردم مسلمان ایران 4-بستن کانون های فساد و زشت کاری و مبارزه با ترویج مادیگری و مظاهر فرهنگ غربی 5-افزایش سطح آگاهی عمومی 6-افزایش و رشد مطبوعات و نشریات 7-گسترش کانون های آموزشی و تربیتی درون کشور 8-درخشش و تعالی آثار هنری و فرهنگی ایران در سطح جهان 9-احیای تفکر دینی 10-تحول در ارزش ها و نگرش ها و همچنین احیای مفاهیمی مانند جهاد و شهادت و ایثار و اخلاص 11-مردمی شدن قوای مسلح و سازمان دهی نیروی بسیج مردمی 12-هماهنگی بین تعهد و تخصص و دیانت 13-روشنفکری و همکاری حوزه و دانشگاه. (سه مورد)
11. **دستاوردهای اقتصادی انقلاب اسلامی را بنویسید ؟** 1-تولید بیشتر کالاها در داخل و حتی صدور بعضی از آنها به خارج از کشور 2-سهم صادرات غیرنفتی به طرز چشمگیری افزایش یافت 3-توجه به عمران و آبادی روستاها و برخوردار کردن اکثر روستاهای ایران از نعمت آب و برق و مخابرات و مراکز آموزشی و بهداشتی و جاده ها و امکانات رفاهی (سه مورد)
12. **دستاوردهای علمی و فناوری های نوین انقلاب اسلامی را بنویسید ؟** 1-توجه به صنایع سنگین و اقدامات بنیادی در این زمینه 2-توسعه روزافزون صنایع نفت، پتروشیمی، ذوب آهن، فولاد و برق 3-ساخت سدهای بزرگ 4-گسترش یا نوسازی راه های کشور 5-پیشرفت های عظیم در حوزه ی فن آوری هسته ای، بیولوژی مولکولی و سلول های بنیادی 6-دستیابی به فناوری هسته ای صلح آمیز (سه مورد)
13. **در زمینه ی فناوری هسته ای، انقلاب اسلامی چه دستاوردهایی داشته است ؟** دسترسی به چرخه ی سوخت هسته ای، یعنی فرایند تبدیل اورانیوم طبیعی به سوخت موردنیاز برای تولید انرژی هسته ای.

14.

موفق باشید

فرانک امانی

دبیر تاریخ